

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL
VERSENYTANÁCS

✉ 1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

☎ 472-8864 ☎ Fax: 472-8860

Vj-56/2004/190.

Ikt.sz: AM/244/2006.

- A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a
- az **Adeptus Rt.** (Miskolc),
 - a **Betonút Szolgáltató és Építő Rt.** (Budapest),
 - a **Debreceni Mély és Útépítő Rt.** (Debrecen),
 - az **EGÚT Egri Útépítő Rt.** (Eger),
 - a **Hídépítő Rt.** (Budapest),
 - a **Hódmezővásárhelyi Útépítő Kft.** (Hódmezővásárhely),
 - a **Hoffmann Építőipari Rt.** (Zalaegerszeg)
 - a **MÁV Hídépítő Acélszerkezet, Híd és Mélyépítő Kft.** (Budapest),
 - a **Mélyépítő Budapest Építőipari, Kivitelező, Beruházó és Tervező Kft.** (Budapest),
 - a **MOTA-Engel Beruházási és Építőipari Rt.** (Budapest),
 - a **Strabag Építő Rt.** (Budapest),
 - a **Swietelsky Építő Kft.** (Budapest)
 - **Vakond Kft.** (Tiszakécske) és
 - a **Vegyépszer Rt.** (Budapest)

eljárás alá vontakkal szemben versenykorlátozó megállapodás és összehangolt magatartás miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t

A Versenytanács megállapítja, az eljárás alá vont vállalkozások az Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság által a 2001. és a 2002. évben

- a 47. sz. főút Debrecen bevezető III. ütem,
- a Bojt-Hencida összekötő út,
- a 47. sz. főút Algyő-Hódmezővásárhely közötti szakasz négy nyomúsítása I. ütem,
- a 4. számú főút Törökszentmiklós szakasz,
- a 61. számú főút Kaposvár Északi elkerülő út II. szakasz és
- a 3. számú főút Garadna elkerülő szakasz

építése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárással kapcsolatban gazdasági verseny korlátozására alkalmas magatartást tanúsítottak.

A Versenytanács kötelezi

- az Adeptus Rt.-t 62.700.000 Ft,
- a Betonút Szolgáltató és Építő Rt.-t 277.800.000 Ft,
- a Debreceni Mély és Útépítő Rt.-t 162.000.000 Ft,
- az EGÚT Egri Útépítő Rt.-t 72.500.000 Ft,
- a Hídépítő Rt.-t 44.700.000 Ft,
- a Hódmezővásárhelyi Útépítő Kft.-t 73.500.000 Ft,
- a Hoffmann Építőipari Rt.-t 72.900.000 Ft,
- a MÁV Hídépítő Acélszerkezet, Híd és Mélyépítő Kft.-t 22.400.000 Ft,
- a Mélyépítő Budapest Építőipari, Kivitelező, Beruházó és Tervező Kft.-t 23.800.000 Ft,
- a MOTA-Engil Beruházási és Építőipari Rt.-t 43.400.000 Ft,
- a Strabag Építő Rt.-t 335.700.000 Ft,
- a Swietelsky Építő Kft.-t 20.700.000 Ft,
- a Vakond Kft.-t 50.100.000 Ft és
- a Vegyépszer Rt.-t 51.100.000 Ft

bírság megfizetésére, amelyet a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557 számú bírságbevételi számla javára kötelesek megfizetni.

Ezt meghaladóan a Versenytanács a versenyfelügyeleti eljárást megszünteti.

A határozat felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított 30 napon belül a Fővárosi Bíróságnak címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtható keresettel lehet kérni.

Indokolás

I.

Az eljárás tárgya

1. A Gazdasági Versenyhivatal hivatalból indított versenyfelügyeleti eljárást annak megállapítására, hogy az eljárás alá vontak a 2001. és a 2002. évben több alkalommal megtartott megbeszéléseken előzetesen megállapodtak az Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság (a továbbiakban: UKIG) által a 2001. és 2002. években az előzetes összesített tájékoztatóiban tervezett és kiírt egyes út- és hídépítési, felújítási beruházások győzteseinek személyéről, a vállalkozások esetében a várható kivitelezésekből való fő- és alvállalkozói részesedéséről. A versenyfelügyeleti eljárást megindító határozat értelmében az eljárás az UKIG előzetes összesített tájékoztatóiban a Közbeszerzési Értesítőben (a továbbiakban: KBÉ) 2001-ben 0514 és 1725-1735 számon, 2002-ben 1862-1876 számon megjelölt beruházásokra terjedt ki.
2. A Gazdasági Versenyhivatal Kartell Csoportja az eljárás megindítása során a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 65/A.§-a szerinti előzetes értesítés nélküli

- helyszíni kutatást hajtott végre az Adeptus Rt.-nél, a Hódmezővásárhelyi Útépitő Kft.-nél, a Hoffmann Építőipari Rt.-nél, a Vakond Kft.-nél és a Vegyépszer Rt.-nél.
3. Az előzetes értesítés nélküli helyszíni kutatás eredményei alapján a Gazdasági Versenyhivatal határozatában a MÁV Hídépítő Acélszerkezet, Híd és Mélyépítő Kft. eljárás alá vonásáról döntött és ezzel párhuzamosan a vállalkozás székhelyén előzetes értesítés nélküli helyszíni kutatást hajtott végre.
 4. A vizsgálat 2005. június 28-án kiterjesztésre került a Hajdú-Bihar Megyei Állami Közútkezelő Kht. (a továbbiakban: Kht.) által 2001-ben a kezelésében lévő 33. számú Füzesabony-Debrecen II. rendű főút 74+500-82+000, illetve 82+00-88+00 km-szelvényei közötti útvonal rehabilitációjára, valamint az UKIG által 2001-ben a 4. számú főút Hajdúszoboszlót elkerülő út építésére kiírt közbeszerzési eljárásokra.

II. Az eljárás alá vontak

5. Az eljárás alá vontak út- és műtárgy(híd)építéssel, illetve -felújítással foglalkozó vállalkozások, amelyek rendszeren részt vesznek közbeszerzési eljárásokban.
6. Az Adeptus Rt. (a továbbiakban: Adeptus) nyolc magánszemély tulajdonában áll. Az eljárás alá vont 2004. évi nettó árbevétele 6.316.087.000 Ft volt.
7. A Betonút Szolgáltató és Építő Rt. (a továbbiakban: Betonút) 1993. november 3-án, a Betonútépítő Vállalat jogutódjaként jött létre zártkörű részvénytársaságként. A Betonút széles tevékenységi körrel rendelkező, több lábon álló holding szerveződésű vállalkozás. Az útépítésen túl tevékenységi köréhez tartozik a hídépítés, a vasútépítés, a környezetvédelem, a mélyépítés, a szennyvíztisztító- és hulladéklerakó-telepek építése, valamint a magasépítés is. 2004. évi nettó árbevétele 62.162.812.000 Ft volt.
8. A Debreceni Mély és Útépítő Rt. (a továbbiakban: Debmút) tevékenységi köre a közlekedésépítés egész területét felöleli, fő tevékenységi körét az út- és autópálya-építés képezi. A COLAS HUNGÁRIA Kft. többségi részesedéssel bír az Debmút-ban, amely a COLAS csoport tagja, az EGÚT Egri Útépítő Rt.-hez hasonlóan. 2004. évi nettó árbevétele 39.697.055.000 Ft volt.
9. Az EGÚT Egri Útépítő Rt. (a továbbiakban: Egút) 1990. november 28-án jött létre. Tevékenységi körébe tartozik többek között az út-, vasút-, híd- és közműépítés. A vállalkozás az ország teljes területén rendelkezik főmérnökségekkel, illetve keverőtelepekkel. Az Egúta 96,9%-os üzletrésszel rendelkező COLAS Hungária Kft. közvetlen irányítása alá tartozik. 2004. évi nettó árbevétele 31.925.884.000 Ft volt.
10. A Hídépítő Rt. (a továbbiakban: Hídépítő) 1993-ban jött létre zártkörű részvénytársaságként a korábbi Hídépítő Vállalat privatizációjával. A vállalkozás 98%-ban a VINCI Constructions S.A. tulajdonában van, 2%-ot pedig belföldi magánszemélyek tulajdonolnak. Fő profilja a hídépítés (folyami, közúti, vasúti hidak építése, rekonstrukciója), ugyanakkor tevékenységi körébe tartozik a hagyományos híd- és mélyépítő tevékenységen kívül erőművek, ipari létesítmények, illetve kommunális nagyberuházások - víz- és szennyvíztisztítók, hulladéklerakók, csatornázások, gázvezetékek - megvalósítása. 2004. évi nettó árbevétele 47.619.805.000 Ft volt.
11. A Hódmezővásárhelyi Útépítő Kft. (a továbbiakban: Hódút) fő tevékenysége az útépítés. Jogelődjét 1949-ben alapították. Később mint Hódmezővásárhelyi Közúti Építő Vállalat működött Délkelet-Magyarországon. Az 1994-es privatizáció során a dolgozókból alakult konzorcium tulajdonába került. 2004. évi nettó árbevétele 4.913.303.000 Ft volt.

12. A 100%-ban egy magánszemély tulajdonában lévő Hoffmann Építőipari Rt. (a továbbiakban: Hoffmann) 2004. évi nettó árbevétele 9.988.977.000 Ft volt.
13. A MÁV Hídépítő Acélszerkezet, Híd és Mélyépítő Kft. (a továbbiakban: MÁV Hídépítő) 2004. évi nettó árbevétele 1.724.473.000 Ft volt.
14. A Mélyépítő Budapest Építőipari, Kivitelező, Beruházó és Tervező Kft. (a továbbiakban: Mélyépítő) 1994-ben jött létre. Fő tevékenysége épület, híd, alagút, közmű és vezeték építése, emellett többek között autópálya, vízi létesítmények építése, szigetelés, kavics-, homokbányászat említhető. A vállalkozásban a Padút Bt. 50,29%-ot, a Bartha Rt. 45,7%-ot, V. Á. 4,01%-ot tulajdonol. Az eljárás alá vont 2004. évi nettó árbevétele 8.030.724.000 Ft volt.
15. A MOTA-Engil Beruházási és Építőipari Rt. (a továbbiakban: Mota) 1997. január 14-én jött létre. Fő tevékenysége autópályák, utak építése, továbbá épület, híd, alagút, közmű és vezeték, vízi létesítmények építése, szigetelés, kavics-, homokbányászat. A társaságot a Mota e Companhia S.A. tulajdonolja 100%-osan. 2004. évi nettó árbevétele: 5.580.402.000 Ft volt.
16. A Strabag Építő Rt. (a továbbiakban: Strabag) Magyarországon a legnagyobb útépitési kapacitással rendelkező vállalkozás. Jogelődje, a Strabag Kft. (a továbbiakban: Strabag) 2002. december 31-én részvénytársasággá alakult, azaz jogutódlással megszűnt, ezáltal cselekményeiért a jogutód részvénytársaság tartozik felelősséggel. A vállalkozásban a Bau Holding Beteiligungs A.G. rendelkezik - a többségi irányítást biztosító - 71,4%-kal, míg az Eberhardt Bau GmbH. 28,6%-kal. A Strabag irányítja a Magyar Aszfalt Kft.-t, amelynek országos aszfaltkeverő telephálózat van a tulajdonában. 2004. évi nettó árbevétele 143.941.376.000 Ft volt.
17. A Swietelsky Építő Kft. (a továbbiakban: Swietelsky) 1991-ben alakult. 2003-ban a Swietelsky Útvasút Kft. beolvadt a társaságba. A Swietelsky tevékenységei közé tartozik az autópálya, út, épület, híd, alagút, közmű és vezeték építése, beton-, habarcsgyártás, kavics-, homokbányászat. A Swietelsky Bau GmbH gyakorol felette közvetlen irányítást, valamint tagsággal rendelkezik benne a Schréder Kft. is. 2004. évi nettó árbevétele 30.028.898.000 Ft volt.
18. Az 1991-ben két magyar tulajdonos által alapított Vakond Kft. (a továbbiakban: Vakond) 2004. évi nettó árbevétele 4.285.263.000 Ft volt.
19. A Vegyépszer Rt. (a továbbiakban: Vegyépszer) tulajdonosa az Épszer-Unió Rt. és az Inforg Rt. (75% és 25%). 2004. évi nettó árbevétele 38.174.310.000 Ft volt.

III. Az UKIG és a Kht. egyes 2001. és 2002. évi közbeszerzési eljárásai

A 4. számú főút Hajdúszoboszlót elkerülő szakasza

20. Az UKIG által 2001. március 14-én közzétett nyílt, előminősítéses közbeszerzési eljárás esetén a részvételi szakasz eredményhirdetésére 2001. május 13-án került sor.
21. Az alábbi vállalkozások, illetve konzorciumok kerültek előminősítésre:
- a.) Hajdúság Konzorcium (Betonút+MÁV Hídépítő)
 - b.) Mélyépítő
 - c.) Hoffmann
 - d.) Mota
 - e.) Swietelsky
 - f.) Hajdú-út-híd Konzorcium (Hódút, Debmút, Hídépítő)
 - g.) Szoboszló 2001-2003. Konzorcium (Adeptus+Strabag)
22. Az ajánlati felhívás 2001. május 23-án került kiadásra, július 13-án bontotta a kiíró a pályázatokat, míg az eredményhirdetés augusztus 27-én volt.
23. Az ajánlati árakat, illetve a nyertes konzorciumot az alábbi táblázat tartalmazza¹:

Nyertes Ajánlattevők	Nyertes ár Ajánlati ár Ft
-Hajdúság Konzorcium (Betonút + MÁV Hídépítő)	7.291.585.545
-Mélyépítő	8.024.950.424
-Hoffmann	8.153.012.579
-Mota	8.011.621.644
-Swietelsky	7.675.054.504
-Hajdú-út-híd Konzorcium (Hódút, Debmút, Hídépítő)	7.614.361.891
-Szoboszló 2001-2003. Konzorcium (Adeptus, Strabag)	7.572.158.883

A 47. sz. főút Debrecen bevezető III. ütem

24. Az UKIG 2001. május 16-án tett közzé tárgyalásos közbeszerzési eljárásra vonatkozó felhívást a 47-es számú főút Debrecen bevezető III. ütem építésére. A részvételi szakasz eredményhirdetésére 2001. július 3-án került sor.
25. A kiíró az alábbi vállalkozások, illetve konzorcium részére küldte meg a felhívást:
- a.) Hódút
 - b.) Betonút

¹ A táblázatokban a nyertes vállalkozás és a nyertes ár félkövér kiemelés alkalmazásával kerül feltüntetésre.

- c.) Strabag
- d.) Debrecen 2001-2002 Konzorcium (Contur Bau Rt. és Swietelsky)
- e.) Debmút
- f.) Hídépítő
- g.) Mota
- h.) Mélyépítő

26. Az ajánlati felhívás 2001. július 3-án került kiadásra, július 18-án bontotta a kiíró a pályázatokat, az utolsó tárgyalási fordulóra augusztus 23-án került sor, míg az eredményhirdetés szeptember 20-án volt.

27. Az ajánlati árakat, illetve a nyertes vállalkozást az alábbi táblázat tartalmazza:

Nyertes Ajánlattevők	Nyertes ár Ajánlati ár Ft
-Hódút	1.347.264.674
- Betonút	1.152.000.000
- Strabag	1.180.000.000
-Debrecen 2001-2002 Konzorcium (Contur Bau Rt. és Swietelsky)	1.210.000.000
- Debmút	1.130.000.000
- Mota	1.382.655.474
-Mélyépítő	1.307.229.274

A Bojt-Hencida összekötő út építése

28. Az UKIG a KBÉ 2001. január 31-i 2001/5. számában jelentette meg a Bojt-Hencida összekötő út építésének előzetes összesített tájékoztatóját.

29. Az UKIG 2001. június 20-án tett közzé nyílt, előminősítéses közbeszerzési eljárásra vonatkozó felhívást a Bojt-Hencida összekötő út építésére. A részvételi szakasz eredményhirdetésére 2001. augusztus 17-én került sor.

30. Az alábbi vállalkozások, illetve konzorcium kerültek előminősítésre:

- a.) Hódút
- b.) Betonút
- c.) Strabag
- d.) Hencida-I Konzorcium (Debmút, Hídépítő)
- e.) Mota
- f.) Mélyépítő
- g.) Hoffmann
- h.) Swietelsky

31. Az ajánlati felhívás 2001. szeptember 18-án került kiadásra. A kiíró október 16-án bontotta a pályázatokat, míg az eredményhirdetés november 2-án volt.

32. Az ajánlati árakat, illetve a nyertes vállalkozást az alábbi táblázat tartalmazza:

Nyertes Ajánlattevők	Nyertes ár Ajánlati ár Ft
- Hódút	590.540.190
- Betonút	578.418.750
- Strabag	578.418.750
- Hencida-I Konzorcium (Debmút, Hídépítő)	588.124.623
- Mota	584.383.414
- Hoffmann	589.402.281
- Swietelsky	525.461.892

A 47. sz. főút Algyő-Hódmezővásárhely közötti szakasz négy nyomúsítása I. ütem

33. A KBÉ 2001/11., 2001. március 14-én megjelent számában tette közzé az UKIG előzetes összesített tájékoztatóját a 47. sz. főút Algyő - Hódmezővásárhely közötti szakaszának négy nyomúsítása I. ütem 200,500-202,200 kmsz.-ek közötti munkáról.

34. Az UKIG 2001. június 20-án jelentette meg nyílt, előminősítéses közbeszerzési eljárásra vonatkozó felhívását. A részvételi szakasz eredményhirdetésére 2001. augusztus 15-én került sor.

35. Az alábbi vállalkozások, illetve konzorciumok kerültek előminősítésre:

- a.) Hoffmann
- b.) Mélyépítő
- c.) Hódmezővásárhely Konzorcium (Debmút + Hídépítő + Swietelsky)
- d.) Betonút
- e.) Hódtava Közös Vállalkozás (vezető cég: Hódút)
- f.) Strabag

36. Az ajánlati felhívás 2001. augusztus 22-én került kiadásra. A kiíró október 2-án bontotta a pályázatokat, míg az eredményhirdetés október 31-én volt.

37. Az ajánlati árakat, illetve a nyertes konzorciumot az alábbi táblázat tartalmazza:

Nyertes Ajánlattevők	Nyertes ár Ajánlati ár Ft
- Hoffmann	1.995.675.573
- Hódmezővásárhely Konzorcium	1.936.035.654
- Betonút	2.015.056.296
- Hódtava Közös Vállalkozás (vezető cég: Hódút)	1.760.746.567
- Strabag	1.883.759.414

A 4. számú főút Törökszentmiklós szakasz építése

38. A KBÉ 2001/11., 2001. március 14-én megjelent számában került közzétételre a 4. sz. főút Törökszentmiklós elkerülő szakasza építésének előzetes összesített tájékoztatója.
39. Az UKIG 2001. június 20-án tett közzé nyílt, előminősítéses közbeszerzési eljárásra vonatkozó felhívást a 4. számú főút Törökszentmiklós szakasz építésére. A részvételi szakasz eredményhirdetésére 2001. július 31-én került sor.
40. Az alábbi vállalkozások, illetve konzorcium kerültek előminősítésre:
- a.) Hoffmann
 - b.) Mélyépítő
 - c.) Strabag
 - d.) VABE Konzorcium (Vakond+Betonút)
 - e.) Hódút
 - f.) Debmút
 - g.) Betonút
 - h.) Hídépítő
 - i.) Swietelsky
41. Az ajánlati felhívás 2001. július 31-én került kiadásra. A kiíró augusztus 27-én bontotta a pályázatokat, míg az eredményhirdetés szeptember 26-án volt.
42. Az ajánlati árakat, illetve a nyertes konzorciumot az alábbi táblázat tartalmazza:

Nyertes Ajánlattevők	Nyertes ár Ajánlati ár Ft
- Hoffmann	4.514.929.034
- Mélyépítő	4.343.648.589
- Strabag	4.389.029.204
- VABE Konzorcium (Vakond+Betonút)	3.899.690.125
- Hódút	4.575.923.100
- Debmút	4.422.001.929

***A 8. számú főút Székesfehérvár-Várpalota közötti szakasz
négy nyomúsítása I. ütem***

43. A KBÉ 2001. március 14-én megjelent 2001/11. számában került közzétételre a 8. sz. főút Székesfehérvár - Várpalota közötti szakaszának négy nyomúsítása I. ütem a 11,766 - 14,300 kmsz.-ek között munka előzetes összesített tájékoztatója.
44. Az UKIG 2001. június 20-án tett közzé nyílt, előminősítéses közbeszerzési eljárásra vonatkozó felhívást a 8. számú főút Székesfehérvár-Várpalota közötti szakasz négy nyomúsítása I. ütem építésére. A részvételi szakasz eredményhirdetésére 2001. augusztus 10-én került sor.

45. Az alábbi vállalkozások kerültek előminősítésre:

- a.) Hódút
- b.) Betonút
- c.) Egút
- d.) Strabag
- e.) Hídépítő
- f.) Mota
- g.) Mélyépítő
- h.) Hoffmann
- i.) Swietelsky

46. Az ajánlati felhívás 2001. augusztus 13-án került kiadásra. A kiíró szeptember 10-én bontotta a pályázatokat, míg az eredményhirdetés október 15-én volt.

47. Az ajánlati árakat, illetve a nyertes vállalkozást az alábbi táblázat tartalmazza:

Nyertes Ajánlattevők	Nyertes ár Ajánlati ár Ft
-Hódút	1.050.525.000
- Betonút	1.022.045.633
-Egút	1.062.840.850
-Strabag	1.024.455.760
-Mota	614.746.000
-Mélyépítő	997.500.000
-Hoffmann	1.031.993.000
-Swietelsky	1.031.334.000

A 61. számú főút Kaposvár Északi elkerülő út II. szakasz

48. A KBÉ 2001. március 14-én megjelent 2001/11. számában került közzétételre a 61. sz. főút Kaposvár Északi elkerülő út II. szakasz kiépítése a 111,970-117,250 kmsz.-ok között munka előzetes összesített tájékoztatója.

49. Az UKIG 2001. június 20-án tette közzé nyílt, előminősítéses közbeszerzési eljárásra vonatkozó felhívását a 61. számú főút Kaposvár Északi elkerülő út II. szakasz építésére. A részvételi szakasz eredményhirdetésére 2001. július 31-én került sor.

50. Az alábbi vállalkozások, illetve konzorcium kerültek előminősítésre:

- a.) Mélyépítő
- b.) Vegyépszer
- c.) Egút
- d.) Betonút
- e.) Hoffmann
- f.) Hódút
- g.) Strabag
- h.) Kaposvár-I Konzorcium (Swietelsky+ Hídépítő)

51. Az ajánlati felhívás 2001. augusztus 4-én került kiadásra. A kiíró augusztus 30-án bontotta a pályázatokat, míg az eredményhirdetés szeptember 29-én volt.

52. Az ajánlati árakat, illetve a nyertes vállalkozást az alábbi táblázat tartalmazza:

Nyertes Ajánlattevők	Nyertes ár Ajánlati ár Ft
-Mélyépítő	4.915.000.000
-Vegyépszer	4.580.948.000
-Egút	4.472.414.000
-Betonút	4.692.003.000
-Hoffmann	4.637.000.000
-Hódút	4.862.763.000
-Strabag	4.599.983.801

A 33. számú főút egyes szakaszainak rehabilitációja

53. A 33. számú főút 74+500-82+000 km-szelvényei közötti útvonal rehabilitációjára vonatkozó nyílt, előminősítéses eljárás 2001. augusztus 14-én kerül kiírásra a Kht. által.

54. A következő vállalkozások tettek ajánlatot:

- Betonút
- Debmút
- Hódút
- Mélyépítő
- Mota
- Strabag
- Swietelsky

55. A 2002. február 28-i eredményhirdetés szerint a nyertes ajánlattevő a Debmút lett (az ajánlat bruttó értéke 822.544.041 Ft, nettó értéke 616.908.031 Ft volt), a második pedig a Mélyépítő.

56. A Kht. a 33. számú főút 82+800-88+000 km-szelvényei közötti útvonal rehabilitációjára vonatkozó nyílt, előminősítéses eljárása 2001. augusztus 14-én került kiírásra, amelyet a kiíró eredménytelennek nyilvánított. 2002. március 18-án tárgyalásos eljárás került kiírásra, amelynek eredményhirdetése 2002. június 14-én volt.

57. Öt vállalkozás nyújtott be ajánlatot:

- Betonút
- Hódút
- Mélyépítő
- Strabag
- Swietelsky

58. A nyertes ajánlattevő a Mélyépítő volt (az ajánlat bruttó értéke 915.000.000 Ft-ot, nettó értéke 686.250.000 Ft-ot tett ki), a második a Strabag lett.

A 3. számú főút Garadna elkerülő szakasza

59. Az UKIG a KBÉ 2002. március 13-i 2002/11. számában kiadott előzetes összesített tájékoztatóiban jelentette meg a 2002. évre vonatkozóan várható út- és hídfelújítási beruházásait, közöttük a 3. számú főút Garadna elkerülő szakasz építésére vonatkozó munkát.

60. Az alábbi vállalkozások, illetve konzorciumok kerültek előminősítésre:

- a.) Hódút
- b.) Betonút
- c.) Mélyépítő
- d.) Swietelsky
- e.) Debmút
- f.) Vegyépszer
- g.) Strabag
- h.) Egút
- i.) Hoffmann
- j.) Hídépítő
- k.) Adeptus (alkalmatlan)
- l.) FK Raszter Rt. (alkalmatlan)

61. Az ajánlati felhívás 2002. július 15-én került kiadásra, augusztus 26-án bontotta a kiíró a pályázatokat, míg az eredményhirdetés szeptember 10-én volt.

62. Az ajánlati árakat, illetve a nyertes konzorciumot az alábbi táblázat tartalmazza:

Nyertes Ajánlattevők	Nyertes ár Ajánlati ár Ft
- Hódút	2.199.750.000
- Betonút	1.970.263.912
- Mélyépítő	2.071.831.139
- Vegyépszer érvénytelen	1.949.355.286
- Garadna 2003 Konzorcium (Strabag -Debmút)	1.798.000.000
- Egút	1.980.000.000
- Hoffmann	2.002.716.969

IV.

Az eljárás alá vontak magatartása a 2001. évi közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatban

63. 2001. június 23-án út- és műtárgy(híd)építéssel, illetve -felújítással foglalkozó vállalkozások megbeszélést tartottak a Betonútnál. A jelenlévők közül az írásbeli

bizonyíték (Vj-56/2004/62.) és az eljárás során beszerzett nyilatkozatok az alábbi eljárás alá vontak képviselőiről tesznek említést:

- Adeptus
- Betonút
- Debmút
- Egút
- Hídépítő
- Hódút
- Hoffmann
- MÁV Hídépítő
- Mélyépítő
- Mota
- Strabag
- Swietelsky

64. Az eljárás alá vontak képviselői az UKIG és a Kht. által már kiírt, illetve kiírás előtt álló tenderekkel kapcsolatban a Vakondra is kiterjedően

- a.) kinyilvánították arra vonatkozó szándékaikat, hogy az egyes beruházások kapcsán, mely vállalkozás szeretne a közbeszerzési eljárás nyertese lenni (pl. „*Törökszentmiklóst a VAKOND szeretné*”),
- b.) tárgyalásokat folytattak arról is, hogy adott vállalkozás milyen összegben, illetve százalékban kíván részesedni egy-egy adott projektből (pl. „*Swietelsky 1 milliárd – Bonchida*”, „*Hoffmann 1 md Törökszentmiklós (500 , Hajdúszoboszló 500,*” „*Hoffmann, SWIETELSKY 5 %, MOTA 10%, Beton 22%, Hódút, DEBMÚT, HÍDÉP : 30 %, Strabag, Adeptus 20 %*”), illetve összességében (pl. „*Strabag 40%-t kér a teljes volumenből*”),
- c.) megjelölték, hogy mely vállalkozás milyen jellegű munkát kíván vagy éppen nem kíván végezni (pl. „*DEBMÚT nem feltétlenül akar földmunkát csinálni.*” *Hídépítő is földmunkát akar csinálni, Adeptus hidat szeretné és munkát*”),
- d.) megállapodtak egy következő, 2001. július 4-én tartandó áregyeztetésben („*júl 4. – 10^h áregyeztetés*”).

65. Az alábbi eljárás alá vont vállalkozások képviselői 2001. június 23-i megállapodásuknak megfelelően 2001. július 4-én ismételt találkozottak az UKIG és a Kht. 2001. évre tervezett, illetőleg megjelentetett egyes beruházásai tárgyában:

- Adeptus
- Betonút
- Debmút
- Hídépítő
- Hódút
- Hoffmann

- MÁV Hídépítő
- Mélyépítő
- Mota
- Strabag
- Swietelsky

66. A megbeszélésen az eljárás alá vontak képviselői folytatták az egyeztetéseket a 2001. június 23-i megbeszélésen tárgyalattal kapcsolatban.
67. Az eljárás alá vontak közötti piacfelosztás keretében nemcsak arról történt megállapodás az ajánlatok beadását megelőzően, hogy ki melyik tendert nyeri, hanem azt is rögzítették, hogy mely vállalkozás mely tender kapcsán milyen összegben kíván részesedni, illetve hogy összességében mely vállalkozás milyen részesedést szeretne elérni.
68. A 2001 júniusában és júliusában tartott megbeszéléseken a Vegyépszer kivételével valamennyi eljárás alá vont szándékaira vonatkozó nyilatkozat szóba került. A Vakond képviselőjének jelenlétét a rendelkezésre álló írásbeli bizonyítékok nem rögzítik, ugyanakkor az eljárás alá vont nyilvánvalóan részese volt a versenytársak között létrejött együttműködésnek. V.Á. és Cs.A. feljegyzései (Vj-56/2004/63., Vj-56/2004/63., Vj-56/2004/22/I.), az általuk készített táblázatok azt bizonyítják, hogy a megállapodással összefüggésben a Vakond kinyilvánította szándékát egyrészt a megállapodásban való részvételről, másrészt arról, hogy milyen munkát szeretne megnyerni („*Törökszentmiklóst a VAKOND szeretné*”), s az adott pályázatot (beruházást) a Betonúttal alkotott konzorciumban meg is nyerte. A Vakond megállapodásban való részvételét bizonyítják a 2001. július 4. után a 4. sz. főút Törökszentmiklóst elkerülő szakaszára kiírt közbeszerzési eljárással kapcsolatban tartott megbeszélésekről rendelkezésre álló írásbeli bizonyítékok is.
69. A 4. sz. főút Törökszentmiklóst elkerülő szakaszára kiírt közbeszerzési eljárásban az érdemi pályázatok beadásának határideje 2001. augusztus 27. volt. A pályázat kapcsán a Vakondnál 2001. augusztus 14-én megbeszélést tartottak. A közbeszerzési eljárásban részt vevő, előminősített vállalkozások a 2001. június-júliusi megállapodásnak megfelelően határozták meg a pályázat nyertesének személyét, illetve egyeztették a beadandó ajánlataikat, amely magában foglalta a beadási árak egyeztetését is, továbbá egyeztettek az általuk kívánatosnak tekintett sorrendről. Mindehhez kapcsolódóan információt cseréltek arról, hogy melyik vállalkozás milyen mértékben kíván a beruházásból részesedni.
70. A megbeszélésen az írásbeli bizonyítékok szerint az alábbiak hangzottak el:
- a) „*Törökszentmiklós: Vakond Kft. - Betonút-al szeretné, mint zászlóvivő vinni a munkát*”. E megállapodás a későbbiekben meg is valósult (a tenderen ajánlatot csak a korábbi megbeszéléseken résztvevő és ott szándékaikról nyilatkozó vállalkozások adtak be), a nyertes vállalkozások személye azonos a 2001. június 23-i, július 4-i és az augusztus 14-i (és valószínűsíthetően augusztus 24-i) megbeszéléseken e szerepre „kiválasztott” eljárás alá vontakkal,

- b) az alábbiak szerint rögzítésre került a beadási sorrend is, mely lényegében megegyezik a pályázat során kialakult nyerési sorrenddel:

		V.Á. feljegyzése 2001.08.14	Tender eredménye 2001.09.26
1.	VABE	1.	1.
2.	Mélyépítő	2.	2.
3.	Strabag	3.	6.
4.	Swietelsky	Nem pályázik	Nem pályázott
5.	Hídép	Nem pályázik	Nem pályázott
6.	Hoffmann	6.	4.
7.	Hódút	5.	5.
8.	Debmút	4.	3.
9.	Beton	önállóan nem ad be	Önállóan nem pályázott

- c) a vállalkozások rögzítették a későbbi pályázati anyag egyéb vállalásainak (az előleg visszafizetési és jóváírási bankgarancia, valamint a jóteljesítési garancia) mértékét,
- d) a vállalkozások abban is megállapodtak, hogy „2 cég között legalább 1% legyen” az ajánlati ár különbsége. Az eljárás alá vontak részéről a ténylegesen beadott ajánlati árak közötti különbségek ennek megfeleltek [két vállalkozás ajánlati ára között legalább 1% különbség volt (a nyertes ajánlatnak megfelelően 1% = 38.996.901 Ft)]:

Vállalkozás	Ajánlati árak	Ajánlati árak különbsége	Ajánlati árak különbsége %-an
VABE	3 899 690 125 Ft		
Mélyépítő	4 343 648 589 Ft	443 958 464	11%
Debmút	4 422 001 929 Ft	78 353 340	2%
Hoffmann	4 514 929 034 Ft	92 927 105	2%
Hódút	4 575 923 100 Ft	60 994 066	1,5%
Strabag	4 839 029 204 Ft	263 106 104	6%

- e) a vállalkozások arra vonatkozóan is kifejezték szándékukat, hogy a kivitelezés során akarnak-e, s ha igen, milyen értékben szeretnének részesedni a munkából (Hoffmann: „munka 8 %-a,” „4 %-ot reprezentál 400 mill FT szeretne és nem feltétlenül dolgozni akar. 200 mill Ft-ot dolgozni akar”; Hídépítő: „3 műtárgy van. annyi- amennyi /Ez a Hídépítő-é/”; Hódút: „dolgozni akar teljes keresztmetszetben konkrét szakasz”, „ráeső részt munkában kéri.”; „Dolgozni a VAKOND, a BETON, STRABAG, DEBMÚT, HÍDÉPÍTŐ, HÓDÚT”). Az alvállalkozói munkavégzésükre és részesedésre

vonatkozó szándékaikat előterjesztő eljárás alá vontak a Vakond - Betonút tendernyerését követően alvállalkozói munkákhoz jutottak,

- f) a Swietelsky közölte, a kivitelezésben nem kíván dolgozni, ajánlatot a tenderre nem ad be („- *elfogadja nem akar dolgozni. Ajánlatot nem ad be.*”), amelynek megfelelően az előminősítésen sikerrel szereplő Swietelsky ajánlatot valóban nem nyújtott be,
- g) a Betonút közölte, hogy önállóan nem ad be ajánlatot („*Beton önállóan nem ad be.*”), s a későbbiekben ennek megfelelő magatartást tanúsított.

71. A vállalkozások megállapodtak abban is, hogy 2001. augusztus 24-én, pénteken 10.00 órakor (még mindig az érdemi pályázat beadását megelőzően) a Vakond-nál áregyeztetést tartanak („*24.-e péntek áregyeztetés VAKOND 10. ^h.*”).

72. A 8. sz. főút Székesfehérvár - Várpalota közötti szakaszának négy nyomúsítása I. üteme kapcsán lefolytatott közbeszerzési eljárás eredményhirdetése 2001. október 15-én volt. A rendelkezésre álló bizonyítékok nem szolgáltatnak arra vonatkozó adatot, hogy a 2001 júniusában-júliusában lezajlott megbeszéléseken érdemben szó lett volt erről a pályázatról. Az eredményhirdetést követően, 2001. október 24-én a közbeszerzési eljárásban érintett eljárás alá vontak megbeszélést tartottak, amelynek tárgya a 8. sz. főút Székesfehérvár - Várpalota közötti szakaszának négy nyomúsítása I. üteme kivitelezési feladatok és részesedések elosztása volt.

73. A 61. számú főút Kaposvárt É-ről elkerülő szakasz II. ütem kivitelezése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárás kapcsán - amint azt V.Á. (Mélyépítő) eljárás során lefoglalt, 2001. augusztus 27-i keltezésű feljegyzései (Vj-56/2004/65.) bizonyítja - a későbbi nyertes,

- a Vegyépszer

az érdemi árakat tartalmazó pályázat beadását megelőzően 2001 augusztusában megbeszéléseket tartott

- a Hódúttal,
- a Mélyépítővel és
- a Swietelskyvel.

74. A Vegyépszer és a közbeszerzési eljárásban szintén ajánlatot benyújtó Mélyépítő közötti megbeszélésen megállapodás történt arról, hogy a Mélyépítő milyen munkához jut. A Vegyépszer Mélyépítő részére adott tájékoztatásából megállapíthatóan a Vegyépszer korábban (azt megelőzően, hogy 2001. augusztus 30-án, a pályázatok beadására nyitva álló utolsó napon benyújtotta volna pályázatát) már megbeszélést tartott az előminősítési eljárásban részt vett és pályázatot is benyújtott Hódúttal és az előminősítési eljárásban a Kaposvár-1 Konzorcium tagjaként részt vett Swietelskyvel is, s megállapodott velük abban, hogy milyen részesedést kapnak a 61. számú főút Kaposvárt É-ről elkerülő szakasz II. ütem kapcsán. azt megelőzően, hogy a Vegyépszer 2001. augusztus 30-án benyújtotta volna pályázatát.

75. A Vegyépszer és a három másik eljárás alá vont megállapodása arra is kiterjedt, a Hódút, a Mélyépítő és a Swietelsky a pályázat kapcsán elfogadja, hogy annak nyertese a Vegyépszer lesz, amely meg is valósult.

76. Olyan bizonyíték nem került elő, amely egyértelműen igazolná, hogy a Vegyépszer e közbeszerzési eljárás kapcsán más eljárás alá vonttal egyeztetett és megállapodott volna.

V.

Az eljárás alá vontak magatartása a 2002. évben a 3. számú főút Garadna elkerülő szakasz építésére vonatkozó közbeszerzési eljárással kapcsolatban

77. Eljárás alá vont vállalkozások között a Strabag szervezésében 2002. augusztus 5-én, az érdemi pályázati anyag beadását megelőzően megbeszélés volt a 3. számú főút Garadna elkerülő szakasz építésére vonatkozó közbeszerzési eljárással összefüggésben (az ajánlati felhívás 2002. július 15-én került kiadásra, a kiíró 2002. augusztus 26-án bontotta a pályázatokat, az eredményhirdetés szeptember 10-én volt, a nyertes a Strabag-Debmút konzorcium lett).

78. A feljegyzés szerint a megbeszélésen az alábbi eljárás alá vontak képviselői voltak jelen:

- Betonút
- Debmút
- Egút
- Hidépítő
- Hódút
- Hoffmann
- Mélyépítő
- Strabag
- Swietelsky

79. A megbeszélésen a résztvevők azon túl, hogy információt cseréltek arról, mely vállalkozás nem szeretne dolgozni a projekten („Mélyépítő: másutt dolgozik.”),

- a.) megállapodtak abban, hogy ki fogja nyerni a pályázatot („Strabag szeretne zászlót tartani”),
- b.) a megállapodás magában foglalta azt is, hogy mely vállalkozások kívánnak dolgozni, s milyen munkát akarnak (pl. „EGÚT: munka.”, „Hoffman: dolgozna.”, „DEBMÚT: dolgozna.”, „Hidépítő műtárgyak.”, „Beton utat szeretne építeni, HÓDÚT út.”, „ /Strabag-Colas útépités, - földmunkával be lehet féрни./”), illetve milyen részesedéshez akarnak jutni („Swietelski: pénz.”, „-HÓDÚT: CASH 1,5%, Swietelski, Mélyépítő Bp.: 2,0 %”),
- c.) a résztvevők azt is rögzítették, hogy további áregyeztetéseket tartanak („Mérnökár 1,7 Md Ft. Ezen a héten mindenki számol. Aug. 13.-án lesz végleges ár!”).

80. A nyertes vállalkozás személye azonos lett a 2002. augusztus 5-i megbeszélésen „kiválasztott” vállalkozással, vagyis a Strabag mint „zászlótartó” nyerte meg a pályázatot. A tenderen a „kiválasztott” vállalkozásokkal szemben ajánlatot csak a korábbi megbeszélésen részt vevő és ott szándékaikról nyilatkozó vállalkozások

adtak be, illetve a Vegyépszer, amely képviselőjének jelenlétére a feljegyzés nem tér ki. A korábbi tárgyalásokon alvállalkozói munkavégzésükre és részesedésre vonatkozó szándékaikat előterjesztő vállalkozások (a nyertes konzorciumban tag Debmút, továbbá az Egút, a Hídépítő, a Hódút, a Hoffmann) a Strabag tendernyerését követően munkákhoz jutottak.

VI. A vizsgálati jelentés

81. A vizsgálat következtetése szerint az érintett tenderek piacán 2001-2002 időszakában korlátozódhatott a verseny, mivel az eljárás alá vont vállalkozások képviselőinek adott tendereken a pályázatok beadását megelőző megbeszélései alkalmasak voltak arra, hogy a résztvevők megismerjék a versenytársak adott tenderrel kapcsolatos álláspontját, jövőbeni terveit.
82. Az eljárás alá vont vállalkozások ilyen irányú magatartása elsődleges formájában az adott tendereken történő összejátszást, összességében azonban a kiírt út-, hídfelújítási tenderek piacán történő összejátszást eredményezheti, melynek eredményeképpen piacfelosztás jöhet létre.
83. A pályázatokhoz kötődő, árkérdéseket is érintő piacfelosztás, amely a bizonytalansági tényező kiküszöbölése miatt árfelhajtó hatású is lehet, mind a magyar, mind a nemzetközi versenyjogi gyakorlat szerint a legsúlyosabb versenykorlátozások közé tartozik.
84. A vizsgálók valamennyi eljárás alá vonttal szemben jogsértés megállapítását és bírság kiszabását indítványozták.

VII. Az eljárás alá vontak védekezése

85. Az eljárás alá vontak a Versenytanács előzetes álláspontjára adott írásbeli észrevételeikben, illetőleg a Versenytanács tárgyalásain tett nyilatkozataikban az alábbiakat fogalmazták meg:
- elévülés következtében nincs helye eljárásnak a Kht. által 2001-ben a kezelésében lévő 33. sz. Füzesabony-Debrecen II. rendű főút 74+500-82+000 km szelvényei, illetve 82+000-88+200 km szelvényei közötti útvonal rehabilitációjára, valamint az UKIG által 2001-ben 4. sz. főút Hajdúszoboszlót elkerülő út építésére kiírt közbeszerzési eljárások vonatkozásában, amelyekre a versenyfelüyeleti eljárás 2005. június 28-án került kiterjesztésre,
 - a Vj-25/2004. számú eljárásban beszerzett, onnan átemelt írásbeli feljegyzések bizonyítékként nem használhatók fel a jelen versenyfelüyeleti eljárásban,

- az eljárásban bizonyítékként felhasznált írásbeli feljegyzések csak magánfeljegyzések, a feljegyzést készítő saját elképzeléseit tartalmazzák, nem bizonyítják, hogy az egyes megbeszéléseken kik vettek részt, azokon mi hangzott el,
- V. Á. (Mélyépítő) 2001. augusztus 5-i feljegyzése formailag nem tartozik az eljáráshoz, hivatalosan nem került át a Vj-56/2004. számú ügybe, mivel a dokumentumok áttételéről készült 2004. augusztus 26-i vizsgálói feljegyzésben szereplő dokumentumlistán nem szerepel,
- nem bizonyított, hogy M. A. (Vegyépszer) határidőnaplójában a 2001. augusztus 21-nél fellelt sticker mikor készült,
- az érintett piac meghatározása nem megfelelő, ugyanakkor az eljárás alá vontak eltérő meghatározást láttak helyesnek: egyesek szerint az érintett termékpiac a 2001-2002. évi útépitési beruházások köre, az érintett földrajzi piacot pedig országosként lehet definiálni, mások szerint külön piacként kellett volna meghatározni minden egyes, az eljárás tárgyát képező közbeszerzési eljárást, tekintettel arra, hogy mindegyik eljárás sajátos tulajdonságokat mutatott fel, továbbá egyes eljárás alá vontak hangsúlyozták, meg kell különböztetni a fővállalkozói és az alvállalkozói piacot,
- a részvételi szakaszban minden olyan építőipari vállalkozás versenytársnak tekintendő, amely az előminősítési felhívásban szereplő feltételeknek megfelelt, függetlenül attól, hogy az előminősítési eljárásban ténylegesen részt vett-e,
- az írásbeli feljegyzésekben foglaltak döntően nem valósultak meg, illetve jelentős eltérések vannak a feljegyzésekben foglaltak és a tényleges megvalósulások között,
- a vállalkozások között csak egy esetleges konzorcium létrehozatalával, illetőleg a későbbi alvállalkozói munkákkal kapcsolatos megbeszélések zajlottak,
- a megbeszélések arra irányultak, hogy a rendelkezésre álló kapacitást, az alvállalkozók teljesítőképességét és készségét felmérjék, amelyet szükségessé tett a tárgyidőszakban hatályos, a közbeszerzésekről szóló 1995. évi XL. törvény (a továbbiakban: Kbt.), amely kimondta, hogy a közbeszerzési eljárásban a pályázónak a pályázatban meg kell jelölnie azt az alvállalkozót, aki a teljesítésben 10%-nál nagyobb mértékben közreműködik, így gazdaságilag ésszerű és jogszerű volt a vállalkozások azon magatartása, hogy a pályázat benyújtását megelőzően az alvállalkozói lehetőségeket felmérték,
- ha az eljárás alá vontak a pályázatok eredményében előzetesen megegyeztek volna, akkor a vesztes vállalkozás be sem nyújtja pályázatát (egy-egy pályázat benyújtása a pályázóktól jelentős időráfordítást és pályázatonként 1 millió forintot meghaladó költséget jelent),
- a megbeszéléseken döntési jogkörrel nem rendelkező dolgozó vett részt, illetve az adott személy nem a vállalkozás képviselőjében volt jelen,

- nem állt rendelkezésükre elegendő idő a Versenytanács előzetes álláspontjára vonatkozó észrevételek megtételére.

86. Az eljárás alá vontak szerint sérelmet szenvedtek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) egyes rendelkezései. Az Egyezmény értelmében a Versenytanács bíróságnak tekintendő, ezért a jelen ügyben meg kell tagadnia a döntéshozatalt, mivel az Egyezmény megsértése nélkül az ügyben nem hozhat határozatot. A Versenytanács nem rendelkezik az Egyezmény 6. cikkének 1. pontjában megkövetelt pártatlansággal, ezért meg kell szüntetnie az eljárást. Azzal, hogy bírósági hatáskörének gyakorlását megelőzően közzétette 2005. július 14-i előzetes álláspontját, az Egyezmény tisztességes és nyilvános, független és pártatlan bíróság által lefolytatott tárgyalásra vonatkozó 6. cikkének 1. pontjába, különösen a pártatlan bíróságra vonatkozó követelménybe ütköző jogsértést követett el. Az Egyezmény 8. cikkét akkor is alkalmazni kellene, ha a Versenytanács nem minősülne bíróságnak. Az eljárás során nem volt biztosított a megfelelő és elégséges eljárásjogi garanciák érvényesülése, holott egyedül az ilyen eljárásjogi garanciák érvényesülése esetén indokolható a lakás (jogi személy esetén: a székhely) Egyezmény 8. cikke szerinti védelmének a korlátozása. Emiatt a Versenytanácsnak mellőznie kell az eljárásjogi garanciák hiányában lefoglalt dokumentumok, valamint az összes, ilyen dokumentumra közvetlenül vagy közvetetten utaló nyilatkozat bizonyítékként való felhasználását. A rajtaütésszerű vizsgálat során a garanciák hiányoztak a következők okán: hiányzik a bírósági végzés indoklása, a rendőrségi kontroll és a rajtaütésszerű vizsgálat módszerének a leírása, illetőleg a bizonyítékként felhasznált dokumentumok lefoglalása során hiányzott a hatékony jogorvoslat lehetősége.
87. Az Adeptus védekezésében ismertette, hogy a 2001. és a 2002. évben az UKIG által indított közbeszerzési eljárásokon önálló pályázat benyújtására csak rendkívül korlátozott lehetősége volt, így amennyiben ezekben a beruházásokban ő részt kívánt venni, kizárólag alvállalkozóként vagy konzorciumi társként volt lehetősége. A pályázatok előkészítése, benyújtása során az Adeptus kizárólag a Strabag képviselőivel tárgyalt, másokkal soha semmilyen tárgyaláson nem vett részt. Az eljárásban vizsgálható 2001. évi kivitelezésekben semmilyen módon nem vett részt.
88. A Betonút nem vitatta, hogy a pályázatok előkészítésével megbízott, de önálló döntési hatáskörrel nem rendelkező alkalmazottja több lehetséges alvállalkozóval tárgyalt 2001-ben az UKIG tendereken történt részvétel előkészítésének időszakában. Előadása szerint ugyanakkor a 2001. június 23-i megbeszélés csak arról szólt, hogy a Betonút kinyilvánította szándékát a pályázatokon történő részvételre, az ott jelenlévő alvállalkozók pedig a rendelkezésükre álló kapacitás függvényében ajánlatot tettek arra, hogy melyik pályázati munkában, milyen területen és mértékben kívánnak közreműködni. A megbeszéléseken árák nem hangzottak el, csupán a közismert és közzétett mérnökárakból kiindulva a felek arról tárgyaltak, hogy melyik társaság milyen nagyságrendű munka végzését vállalja. A megbeszéléseken üzleti titkok nem hangzottak el, a felek akarategyezésre nem jutottak. Kiemelte, a versenytársak közötti találkozás, megbeszélés önmagában nem tilos, kivéve, ha az a gazdasági verseny korlátozását, megakadályozását, torzítását

célozta, illetve ilyen hatást fejtett ki, vagy potenciálisan alkalmas lehetett ennek kifejtésére.

89. A Debmút felhívta a figyelmet arra, hogy a 47. számú főúttal kapcsolatos közbeszerzési eljárásban olyan ajánlatot adott be, amelynek ára alacsonyabb volt, mint a kiírást megnyerő ajánlatban szereplő ár. Ez azt bizonyítja, hogy a legjobb ajánlat mérlegelésekor az értékelés során az áron kívül egyéb tényezők is szerepet játszanak. Hangsúlyozta, képviselője nem vett részt a 2001. augusztus 14-én a Vakondnál megtartott találkozón, a feljegyzésben azért szerepelhet, mert az azt készítő V. Á. - ahogy azt meghallgatása során kifejtette - a saját maga számára latolgathatta a Debmút szándékait, anélkül, hogy a Debmúttal egyeztetett volna.
90. Az Egút kiemelte, az eljárás tárgyát képező közbeszerzési eljárások közül csak kettőben tett ajánlatot (a 8. számú főút Székesfehérvár és Várpalota közötti szakaszát, valamint a 61. számú főút Kaposvárt elkerülő szakaszát érintő tendereken), s ezen kiírások egyikét sem nyerte meg.
91. A Hídépítő ismertette, hogy a tárgyalások az akkori, az útépitési és -felújítási piaci helyzetre való szükségszerű reakciók voltak. Az autópálya-építés szünetelése, majd annak pályázatás nélkül a Vegyépszerhez kerülése nehéz helyzetbe hozta a jelentős út- és hídépítési fővállalkozói kapacitással rendelkező cégeket, így a Hídépítőt is, 2001-től ugyanis nemcsak az autópálya-építés fővállalkozói piacáról szorult ki, de az állami források autópályákhoz való átirányítása révén csökkent a más projektekre fordítható összeg is. Annak érdekében, hogy a megrendelésekre ható ilyen jelentősen negatív körülmények ellenére hosszú távon jelentős versenytárs maradjon, a Hídépítő kapacitását, illetve annak lehetőség szerint minél nagyobb részét más munkákkal kellett lekötöni. Mint jelentős új munkák kerültek szóba - általánosságban - az UKIG által kiírt tenderek, amelyekre vonatkozóan felajánlotta a más munkákból ismert partnerei részére kapacitását alvállalkozóként. Ezek a kapacitásfelmérések azonban nem befolyásolták sem a Hídépítő, sem más társaság fővállalkozói tevékenységét. Álláspontja szerint az építési piacon nem életszerű az a követelmény, amely szerint a jogellenes összehangolt magatartás tilalma meggátol minden közvetlen vagy közvetett kapcsolatot az egymástól független piaci szereplők között. Az építési piacon a cégek szükségképpen nemcsak versenytársai, hanem (különböző projektek, illetve egy-egy projekt különböző fázisai tekintetében) egyben partnerei, többek között alvállalkozói is egymásnak.
92. A Hódút a 61. sz. út Kaposvárt északról elkerülő szakasz II. ütemének kivitelezésére vonatkozó tender kapcsán előadta, a feljegyzések nem utalnak arra, hogy többoldalú egyeztetés történt volna az eljárás alá vontak között. A garadnai tenderrel kapcsolatos, 2002. augusztus 5-i dátumozású feljegyzés kizárólag a Hódút alvállalkozói jellegű felajánkozását igazolja. A kialakult piaci helyzetben igyekezett legalább alvállalkozóként munkát szerezni. Annak érdekében, hogy a megrendelésekre ható ilyen jelentősen negatív körülmények ellenére a Hódút hosszú távon jelentős versenytárs maradjon, kapacitását, illetve annak lehetőség szerint minél nagyobb részét más munkákkal kellett lekötönie. Ezzel kapcsolatosan vett részt több megbeszélésen is a lehető legkülönbözőbb vállalkozásokkal. Ekkoriban felajánlotta a más munkákból ismert partnerei részére kapacitását alvállalkozóként.

A nehéz piaci helyzetre reagálva a Hódút fokozottan próbált munkát szerezni egyrészt úgy, hogy a lehető legtöbb fővállalkozói tenderen elindult, másrészt úgy, hogy felajánlotta kapacitását alvállalkozóként a potenciális tendergyőztesek és alvállalkozók számára. Ahhoz ugyanis, hogy hosszú távon jelen tudjon maradni a piacon, sőt ott érzékelhető versenyt tudjon támasztani a többi, nagyobb vállalkozással szemben, mindenképpen át kellett menteni a kapacitást a későbbi évekre. A hódmezővásárhelyi útépitési tender vonatkozásában a helyismeret, a fizikai közelség, valamint a tender kivitelezésének presztízsértéke miatt már előre mindenki biztosra vehette, hogy e tendert a Hódút fogja megnyerni, fővállalkozói győzelme (valamint a többi esetben a sikertelensége) előre kikövetkeztethető volt.

93. A Hoffmann hangsúlyozta, egyetlen kiírást sem nyert meg fővállalkozóként, így nem állapítható meg, hogy fővállalkozóként törvénybe ütköző magatartást valósított volna meg. Felhívta a figyelmet arra, hogy V. Á. jegyzetei szerint a törökszentmiklósi projekttel kapcsolatban 400 millió forintot kellett volna kapnia, ugyanakkor a jegyzet a Hoffmann vonatkozásában egyáltalán nem tükrözi tényleges részesedését a munkákban, a törökszentmiklósi szakaszon elvégzett munkákból ennél jóval kisebb bevétele keletkezett. Ha valóban létezett volna a vállalkozások közötti megállapodás, annak pontosan tükröződnie kellett volna a ténylegesen elvégzett munkákban.
94. A MÁV Hidépítő hangsúlyozta, az UKIG által meghirdetett beruházások köréből kizárólag a 4. sz. főút Hajdúszoboszlót elkerülő szakaszának beruházási munkájában vett részt a Betonúttal kötött konzorcium keretében. Ügyvezető igazgatója kizárólag a 2001. június hó 23-i találkozón vett részt, ahol a többi résztvevővel megtárgyalták a Közbeszerzési Értesítőben megjelent és az UKIG által meghirdetett beruházásokat. A megbeszélésen kizárólag a résztvevők kapacitását mérték fel és ott semmiféle kartellmegállapodás nem jött létre.
95. A Mélyépítő megítélése szerint nem törvénysértő egy olyan kijelentés, hogy valaki „munkát” vállalna, illetve „dolgozna”, vagy „másutt dolgozik”, ilyen kívánságokkal bármilyen piaci szereplő élhet. Arra vonatkozó kijelentés, hogy valaki szívesen munkát vállalna valamilyen projektben, nem lehet törvénysértő, sőt, piaci képességeinek, kapacitásának megfelelően az általa vállalható munkamennyiséget is megjelölheti. Egy vállalat önállóan meghozott gazdasági döntésének bárkivel való közlése nem azonos a versenytársak közötti, kartellt megvalósító akaratgyezyességgel. A fővállalkozói igényeknek kisebb vagy nagyobb nyilvánosság előtt történő bejelentésének szintén nincs jogi relevanciája (ha egy vállalkozás kijelenti: egy közbeszerzéssel kapcsolatban „szeretne zászlót tartani”). Kiemelte, közbeszerzési pályázatra ajánlatot versenytárs is beadhat, alvállalkozói pozíciót versenytárs is betölthet, ezt semmilyen jogszabály nem akadályozza. Egyes beruházások jellegéből, elhelyezkedésből eleve az adódik, hogy kizárólag csak az ott kapacitással rendelkező versenytársak tudnak pályázni, illetve kizárólag a versenytársak vonhatóak be tendernyerés esetén alvállalkozóként. A gazdasági célú jogszerű kapcsolattartás és kommunikáció tényéből csak maga a kapcsolattartás állapítható meg, abból egyéb jogi következtetés levonása nem lehetséges. Minden vállalatnak joga van ahhoz, hogy akár bizalmas, üzleti információkat osszon meg egy másik vállalattal, akár saját versenytársával is, a gazdasági versenyt sértő célzat nélkül.

Ezért nem lehet jogellenes az, ha a versenytársak kapacitás-megbeszéléseket folytatnak, sőt, ez segítheti a vállalkozásokat a megfelelő alvállalkozó kiválasztásában, a megfelelő alvállalkozó kiválasztásának pedig végső soron árcsökkentő hatása is lehet. Üzleti titkot képező információk birtokában is hozható ésszerű és önálló piaci döntés, és így nem korlátozódik a piaci verseny. Hangsúlyozta, a Tpv. nem tiltja bizalmas üzleti információk versenytársaknak történő átadását. Aláhúzta továbbá, hogy a kapacitás-adatok egyike sem üzleti titok. A kapacitás-elemek, az adott vállalatra vonatkozó kapacitás adatok mindenki számára hozzáférhető, nyilvános adatok, több esetben maga a vállalat teszi ezt közzé a sajtóban, több esetben állami hatóságok tartják nyilván, illetve a versenytársak is ismerik ezeket az információkat.

96. A Mota felhívta a figyelmet arra, hogy az eljárással érintett tenderek közül kizárólag egyetlen egy beruházásban vett részt szereplőként (és akkor is csak alvállalkozóként), a 4. számú főút Hajdúszoboszló elkerülő szakasza tenderben, amely esetében megállapítható az elévülés. Kiemelte, ha bármilyen árrögzítésben részt vett volna, nyilvánvalóan nem ad be a 8. számú főút Székesfehérvár-Várpalota közötti szakasz négy nyomúsítása I. ütem tender vonatkozásában az egyébként nyertes ártól jóval alacsonyabb árajánlatú pályázatot. Ha a többi eljárás alá vont vállalkozás az árak rögzítésében megállapodott volna, nyilvánvalóan ezt a Mota részvétele és tudta nélkül tette, hiszen a Mota pályázatát önállóan, függetlenül az eljárás alá vontaktól adta be. Ha és bármilyen jellegű piacfelosztó megállapodásban, összehangolt magatartásban részt vett volna, valószínűsíthetően az eljárás alá vont tenderek közül ha nem is többet, de legalább egy tendert meg is nyer. Megjegyezte, ha az eljárás alá vontak között lett volna bármilyen megállapodás vagy összehangolt magatartása, nincsen olyan indok, amely magyarázattal tudna szolgálni arra tényre, hogy - a közöttük feltételezetten létrejött megállapodások ellenére - az eljárás alá vont vállalkozás a tenderek többségének pályázati dokumentációját (nem csekély összeg fejében) kiváltotta, majd ezt követően pénzt, időt nem kímélve heteken át dolgozik a kiírásnak megfelelő pályázat benyújtása érdekében, tudva azt, hogy a pályázatot nyilvánvalóan nem ő fogja megnyerni.
97. A Strabag a Kaposvárt elkerülő útra vonatkozó tender és a 8. számú főút székesfehérvári szakaszára vonatkozó tender vonatkozásában kiemelte, az írásbeli jegyzetek sem a találkozás tényére, sem azon a Strabag (vagy képviselőjének) részvételére nem tartalmaznak semmilyen utalást. A 2002. augusztus 5-i megbeszéléssel összefüggésben előadta, hogy nem ismert előtte a Colas-csoport belső munkamegosztása, így szükségesnek tartotta az Egút kapacitásainak a megismerését is. Valószínűleg a Debmút javasolhatta, hogy az Egút-tal is folytassanak tárgyalásokat a kapacitások megismerése érdekében, miután a Debmút ismerte a Colas-csoport belső viszonyait. Egyebekben előadta, 2002. augusztusában a garadnai pályázattal kapcsolatban alvállalkozói kapacitások felmérésére került sor. Felhívta a figyelmet arra, hogy tevélegesen lépéseket tett a versenyjogi megfeleléség biztosítása érdekében, a Strabag igazgatósága 2005. augusztus 29-én tartott ülésén egy ún. megfelelésségi programot indított el.
98. A Swietelsky hangsúlyozta, hogy munkatársa a 2001. június 23-i és július 4-i megbeszéléseken nem felhatalmazása alapján vett részt, hanem tudta nélkül,

magánszemélyként. Az eljárás alá vontnak, illetve konkrétan az adott munkatársának az egyéni módszerei közé tartozott az, hogy megbeszéléseket folytatott, amelyeken olyan tartalmú szándéknyilatkozatot tett, hogy alvállalkozóként mindenhol és bárkivel szándékában áll dolgozni a társaság profiljába tartozó feladatkörökben. Ezt a magatartást a régi Kbt. szabályai indokolták. Az általa a közbeszerzési eljárások során tett ajánlatokkal összefüggésben kiemelte, nem bizonyított, hogy benyújtott ajánlati árát a többiekre figyelemmel határozta volna meg. A Bojt-Hencida kiírás kapcsán kiemelte, ezzel összefüggésben sem tanúsított a többi eljárás alá vonttal összejátszó magatartást, hiszen egyik eljárás alá vont vállalkozás sem kapott „viszont cserébe” alvállalkozói munkát, a feljegyzésekből csupán az tűnik ki, hogy a feljegyzéseket készítőknak tudomása volt arról, hogy ezen a pályázaton indulni kíván az eljárás alá vont. A 4. számú főút Törökszentmiklós szakasz építése tárgyában felhívta a figyelmet arra, hogy előminősítésre került, de ajánlatot nem adott be.

99. A Vakond előadta, hogy egy esetben került képbe a társaság konzorciumi társként, s ehhez kellett bizonyos egyeztetéseket folytatni. Aláhúzta, a felek között szükségképpen van kapcsolat, az alvállalkozókkal kell, hogy legyen előzetes egyeztetés.
100. A Vegyépszer a 61-es főút Kaposvár Északi elkerülő út II. szakaszának kapcsán előadta, V. Á. feljegyzése nem utal arra, hogy többoldalú egyeztetés történt volna. Ekkor ugyanis csak az eljárás alá vont képviselője és a vele folyamatos kapcsolatban álló Mélyépítő munkatársai találkoztak egymással, s az esetleges alvállalkozói szerződésekről tárgyaltak arra az esetre, ha a Vegyépszer nyeri meg a pályázatot. Megjegyezte, még az sem ütközne a Tpv. rendelkezéseibe, ha egy potenciális fővállalkozó több vállalkozással akár egyidejűleg tárgyalna arról, hogy amennyiben megnyeri az adott tendert, a tárgyaláson résztvevő cégekkel alvállalkozói munkára vonatkozó szerződéseket köt. Az M. A. naplójában található „sticker” szintén nem igazol, de még csak nem is utal vállalkozások közötti többoldalú jogellenes egyeztetésre, kizárólag egy tender lehetséges kivitelezési rendszerére. A lap ugyan az augusztus 21. lapnál volt megtalálható, azonban mivel nem szerepel rajta keltezés és egyéb adat sem utal keletkezésének körülményeire, még következtetni sem lehet arra, hogy a „stickeren” levő szöveg mikor készült. A „sticker” augusztusi keletkezését semmi nem igazolja, sem a másik irat, sem a szóbeli nyilatkozatok. Összevetve a két jegyzetet az a következtetés vonható le, hogy a sticker nem születhetett meg a 61-es útra beadott ajánlat elkészítésekor, illetőleg benyújtásakor, mert egyébként maga az ajánlat ezt tükrözte volna. Ennek megfelelően ez a sticker az ajánlat benyújtását követően készült, a pályázat benyújtása és a konkrét alvállalkozói szerződések megkötése közötti időszakban. Előadta továbbá, az augusztus 28-i bejegyzés tartalmát tekintve egyáltalán nem igazolja, hogy ezen a napon bármely eljárás alá vont részvételével, bármilyen helyszínen egyeztetés zajlott volna. Kiemelte, a felsorolt eljárás alá vontak, illetve a feltételezett részletezések sem egyeznek a különböző iratokban. Aláhúzta, az eljárás során a Gazdasági Versenyhivatal által beszerzett szóbeli nyilatkozatok is az általa előadottakat támasztják alá (V. Á. és M. A. nyilatkozatai). Megállapította, a bizonyítékok megállapodás létrejöttét nem igazolják, sőt az egyeztetés megtörténtét sem bizonyítják. Megjegyezte, egy megbeszélés vagy találkozó megtörténte

megállapítása esetén szükséges meghatározni, hogy mikor és hol történt, azon kik vettek részt, és miben állapodtak meg. A 3. számú főút Garadna elkerülő szakasza tárgyában kiírt közbeszerzési eljárással kapcsolatban előadta, a 2002. augusztus 5-i megbeszélésre vonatkozó feljegyzés által nem említett cégek, illetve személyek, s így a Vegyépszer nem voltak jelen. Még csak közvetetten sem lehet a Vegyépszer egyeztetésben való részvételeként értékelni azt, hogy a MAHÍD 2000 Rt. a kivitelezés kapcsán alvállalkozói munkához jutott.

101. Az eljárás alá vontak jogsértés hiányában kérték a versenyfelügyeleti eljárás megszüntetését.

VIII.

A versenykorlátozó megállapodások tilalma

102. A Tpv. 11.§-ának (1) bekezdése szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások társadalmi szervezetének, a köztisztviselőnek, az egyesülésnek és más hasonló szervezetnek a döntése, amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki. A (2) bekezdés a) pontja szerint e tilalom vonatkozik különösen a vételi vagy az eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározására, d) pontja szerint a piac felosztására, az értékesítésből történő kizárásra, az értékesítési lehetőségek közötti választás korlátozására, míg az e) pontja szerint a versenytársak közötti, a versenyzetetéssel kapcsolatos összejárásra.
103. A versenyjogi értékelés kapcsán leszögezendő, a vállalkozások közötti megállapodások versenyjogi megítélésének kiindulópontja azon követelmény, hogy a vállalkozások piaci döntéseiket önállóan hozzák meg, mellőzve a versenytársaikkal akarategységben tanúsított piaci magatartást. A piaci szereplőknek saját maguknak, önállóan kell kialakítaniuk a piacon általuk alkalmazott politikát, követett magatartást, s ez az elvárás megátol minden közvetlen vagy közvetett kapcsolatot az egymástól független piaci szereplők között.
104. Versenyjogi szempontból nem akkor jön létre egy, a Tpv. 11.§-ába ütköző megállapodás, ha azt a szerződő felek a polgári jogi vagy társasági jogi alapon érvényesen aláírják, hanem akkor, amikor a megállapodásban rögzítettek vonatkozóan a felek közötti akarategység megállapítható. A versenyjogi értelemben tiltott megállapodáshoz nem szükséges feltétel az, hogy az polgári jogi vagy társasági jogi értelemben érvényes legyen, illetve az sem, hogy az bármilyen írásbeli formát öltön. Szükséges és egyben elegendő feltétel, ha az érintett felek akarategysége megállapítható vagy a felek megállapodásra utaló magatartást tanúsítanak.
105. Míg a megállapodás valamely versenykorlátozó magatartás formája, addig annak példálózóan felsorolt tiltott tartalmát a Tpv. 11.§-ának (2) bekezdése rögzíti. Mivel az (1) bekezdés a megállapodási tilalom versenyjogi indokait, a tiltott magatartás

lehetséges versenykövetkezményeit is részletezi, a törvényben nevesített tilalmazott magatartás esetén [Tpvt. 11.§ (2) bekezdés a)–h) pont] a jogsértés megállapíthatóságához nem is kell bizonyítani, hogy a nevesített tiltott magatartásnak van-e vagy lehet-e versenykövetkezménye, mert a törvényi nevesítésből az következik, hogy a törvény eleve feltételezte hátrányos versenykövetkezmények bekövetkezhetőségét. Ennek megfelelően törvényileg nevesítetten tiltott a piacfelosztás, amely jelen esetben a nyertes vállalkozásnak a pályázatok benyújtására nyitva álló határidő leteltét megelőzően történő meghatározásában és bizonyos vállalkozások alvállalkozói munkával való ellátásában történő megállapodásban nyilvánult meg. Ez a piacfelosztás [Tpvt. 11.§ (2) bekezdés d) pont] közvetve az árakat is érintette [Tpvt. 11.§ (2) bekezdés a) pont], mert a piacfelosztásban részes versenytársak az árversenyben sem voltak érdekelték, ami a kiíró, végső soron az adófizetők hátrányára a magasabb árak irányába hathatott. Amennyiben a verseny – jelen esetben a közbeszerzési korlátok között [Tpvt. 11.§ (2) bekezdés e) pont] – versenyjogszerű, az elvégzendő munkának olcsóbbnak, jobb minőségűnek kell lennie, mint ennek hiányában, mert azt a verseny kikényszeríti, a versenyzés ilyen irányú kényszerítő erővel bír.

106. A Versenytanács nem tartotta megalapozottnak egyes eljárás alá vontak azon védekezését, hogy a megbeszéléseken döntési jogkörrel nem rendelkező dolgozó vett részt, illetve az adott személy nem a vállalkozás képviselőjében volt jelen. Ezzel összefüggésben kiemelendő, versenyjogi szempontból akkor is létrejön egy megállapodás, ha az a polgári jog vagy társasági jog előírásai alapján érvénytelennek bizonyulna, amely a vállalkozások megállapodás létrejöttében közreműködő munkatársa eljárásának a jogszerűségét illetően is figyelembe veendő. A jelen eljárás szempontjából releváns megbeszéléseken résztvevő személyek munkahelyi beosztása, a részvétel egyes jelenlévők által hangsúlyozott személyes indoka, magánjellege a jogsértés megállapíthatósága szempontjából közömbös. Az írásbeli bizonyítékokból megállapíthatóan a megbeszélések résztvevői egymás képviselői jogát nem vizsgálták, egymásra a vállalkozások képviselőjében eljáró személyként tekintettek. A versenytársak képviselői több alkalommal találkoztak egymással, a vállalkozások jövőbeni magatartását érintő jelentős kérdésekről tárgyalva és abban megállapodva, s nem életszerű, hogy valamely vállalkozás munkatársa magánszemélyként, a társaság vezetőinek tudta és jóváhagyása nélkül vesz részt ilyen megbeszéléseken és a megállapodások létrejöttében.

IX.

Egymástól független vállalkozások

107. Az eljárás alá vont vállalkozásokról megállapítható, hogy a Tpvt. szempontjából egymástól független vállalkozásoknak minősülnek. Az Egút és a Debmút a Tpvt. 15.§-a (1) bekezdésének b) pontja szerint egymástól nem függetlenek, ez azonban csak az egymással kötött megállapodások vonatkozásában zárja ki a Tpvt. 11.§-ában foglalt tilalom alkalmazhatóságát.

X. A Tpvt. és a közbeszerzés

108. Az út- és műtárgy(híd)építéssel és -felújítással foglalkozó vállalkozások működéséhez elengedhetetlen a megrendelések szerzése és azok teljesítése. A megrendelésekhez jutás egyik módja a pályázaton való (sikeres) részvétel. A Kbt. értelmében a közpénzből fedezett és megbízhatóan ki is fizetett munkák közbeszerzési pályázatokon szerezhetők meg. Az éves költségvetési törvény rendelkezései szerint bizonyos megrendelések csak közbeszerzési pályázatokon való részvétellel voltak megszerezhetők, s így ezen munkák kapcsán másképpen nem is folyhatott verseny a piaci szereplők között. 2001-ben és 2002-ben a közbeszerzési értékhatár építési beruházás esetén 36 millió forint volt.
109. A jelen eljárásban vizsgált magatartást az érintett vállalkozások közbeszerzési eljárások keretében fejtették ki. Az érintett közbeszerzési eljárásokat szabályozó, a Kbt. kinyilvánított célja a közpénz tiszta versenybeli, ellenőrizhető és ésszerű elköltésének biztosítása. Ezt a törvény 24.§-a az eljárás alapelvei között úgy fogalmazza meg, hogy az ajánlatkérőnek az eljárási cselekmények, az ajánlatok értékelése során hozott döntése, a szerződéskötés, valamint általában az esélyegyenlőség tekintetében biztosítania kell a verseny tisztaságát, a nyilvánosságot, míg az ajánlattevőnek ezt tiszteletben kell tartania.
110. A Tpvt. e törvényi rendelkezésekhez – sajátos versenyszempontjai szerint – tilalmi szabályok felállításával csatlakozik, amikor 7.§-ában kiegészítő jelleggel tilt minden olyan verseny tisztaságot sértő magatartást, amely a Tpvt. 11.§-a (2) bekezdésének e) pontja alapján nem minősíthető a versenytársak egymás között, a versenyztetéssel kapcsolatos összejátszásnak. A pályázati kiírók versenytisztaságot sértő magatartása önállóan vagy a pályázókkal való összefüggésében a Tpvt. 7.§-a alá vonhatóan kizárólag bírói hatáskörbe tartozóan, míg a pályázók versenykorlátozó magatartása a Gazdasági Versenyhivatal által a Tpvt. 11.§-ának megsértése miatt indított eljárásban vizsgálható.
111. 1999. szeptember 1-ig a Kbt. alapján az ajánlattevő köteles volt a szerződésteljesítéshez szükséges pénzügyi és gazdasági, valamint műszaki alkalmasságát ajánlatában igazolni. A műszaki alkalmasság igazolható volt azoknak az alvállalkozóknak a megnevezésével is, akiket az ajánlattevő a közbeszerzés értékének 15%-át meghaladó mértékben igénybe kívánt venni. A Kbt. 1999. szeptember 1-től hatályos 43.§-a értelmében csak akkor kellett az ajánlatban (egyebek mellett) alkalmassági igazolásokkal egybekötően megjelölni a közbeszerzés értékének 10%-át meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozókat, ha ezt az ajánlatkérő az ajánlati felhívásban előírta. A Kbt. 43.§-a (2) bekezdésének a)-c) pontja szerint az ajánlatban - ha ezt az ajánlatkérő az ajánlati felhívásban előírta - meg kellett jelölni a) a közbeszerzésnek azt a részét, amellyel összefüggésben az ajánlattevő harmadik személlyel szerződést fog kötni, e szervezet (személy) meghatározása nélkül, illetőleg b) az ajánlattevő által a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozókat, illetőleg c) a teljesítésben egyébként - a közbeszerzés

értékének tíz százalékát meghaladó mértékben - résztvevő szervezeteket (személyeket).

A 62.§ (4) bekezdése értelmében az eredményes közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés teljesítésben - ha az ajánlatkérő az ajánlati felhívásban az alvállalkozók, illetőleg a teljesítésben egyébként résztvevők megnevezését előírta - csak az ajánlatban megjelölt és az eljárás eredményéről közzétett hirdetményben szereplő szervezet (személy) működhetett közre, kivéve, ha emiatt a szerződéskötést követően - a felek által előre nem látható okból - beállott körülményre tekintettel a szerződés vagy annak egy része nem volna teljesíthető és az ajánlatkérőként szerződést kötő fél más megjelölt szervezet (személy) közreműködéséhez hozzájárul.

A Kbt. 73.§-ának (1) bekezdése szerint a pályázati kiírásban rögzített feltételektől nem egyszerűen a kiíró előzetes hozzájárulásával lehetett eltérni, hanem a felek csak akkor módosíthatták a szerződésnek az ajánlati felhívás, a dokumentáció feltételei, illetve az ajánlat tartalma alapján meghatározott részét, ha a szerződéskötést követően beállott körülmény folytán a szerződés valamelyik fél lényeges jogos érdekét sértette.

XI.

A jelen versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált piaci magatartások körének meghatározása

112. A Tpv. 67.§-a (4) bekezdésének első mondata értelmében nem indítható vizsgálat, ha a Tpv. -be ütköző magatartás elkövetése óta három év eltelt. A jelen ügyben a vizsgálat 2005. június 28-án került kiterjesztésre a Kht. által 2001-ben a kezelésében lévő 33. számú Füzesabony-Debrecen II. rendű főút 74+500-82+000, illetve 82+00-88+00 km-szelvényei közötti útvonal rehabilitációjára, valamint az UKIG által 2001-ben a 4. számú főút Hajdúszoboszlót elkerülő út építésére kiírt közbeszerzési eljárásokra. A Versenytanács megállapította, hogy az eljárás alá vontaknak ezen pályázatokkal kapcsolatban tanúsított magatartását elévülés miatt nincs módja értékelni, ezért ezen magatartások vonatkozásában a versenyfelügyeleti eljárás megszüntetésének volt helye.
113. A 8. sz. főút Székesfehérvár - Várpalota közötti szakaszának négy nyomúsítása I. üteme tárgyában lefolytatott közbeszerzési eljárással kapcsolatban a Versenytanács arra a következtetésre jutott, a vizsgálat által elé tárt bizonyítékok alapján nem lehet megállapítani, hogy az eljárás alá vontak ezen pályázattal összefüggésben jogsértő magatartást tanúsítottak volna. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem állítható, hogy az eljárás alá vontak (kivéve a Vegyészert) között 2001 júniusában-júliusában létrejött megállapodás kiterjedt erre a pályázatra, ezért a Versenytanács az eljárás alá vontaknak a 8. sz. főút Székesfehérvár - Várpalota közötti szakaszának négy nyomúsítása I. üteme tárgyában lefolytatott közbeszerzési eljárással összefüggésben tanúsított magatartása vonatkozásában a versenyfelügyeleti eljárást megszüntette.

114. Ennek megfelelően a Versenytanács érdemben az UKIG részéről a 2001. és a 2002. évben
- a 47. sz. főút Debrecen bevezető III. ütem,
 - a Bojt-Hencida összekötő út,
 - a 47. sz. főút Algyő-Hódmezővásárhely közötti szakasz négy nyomúsítása I. ütem,
 - a 4. számú főút Törökszentmiklós szakasz,
 - a 61. számú főút Kaposvár Északi elkerülő út II. szakasz és
 - a 3. számú főút Garadna elkerülő szakasz
- építése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárással kapcsolatban az eljárás alá vontak által tanúsított magatartás versenyjogi értékelését végezte el.

XII.

Az érintett piac

115. Egy magatartás versenyhatásai az érintett piacon vizsgálhatók. A Tpv. 14.§-ának (1) bekezdése alapján az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi piac figyelembe vételével kell meghatározni. A megállapodás tárgyát alkotó árun kívül figyelembe kell venni az azt a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel ésszerűen helyettesíthető árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait. Földrajzi terület az, amelyen kívül a fogyasztó nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.
116. A piac meghatározásának alapvető célja mind a termékek, mind a földrajzi dimenziójában az, hogy azonosítsa a vállalkozás azon tényleges versenytársait, amelyek képesek korlátozni a megállapodásban érintett vállalkozások magatartását és megakadályozni azokat abban, hogy a tényleges verseny kényszerítő erejétől függetlenül viselkedjenek.
117. A jelen versenyfelügyeleti eljárásban versenyjogilag értékelhető magatartások vonatkozásában az érintett piac (tekintettel a vizsgált megállapodás tárgyára) a 2001-ben és 2002-ben Magyarország területén (szükségszerűen közbeszerzés keretében) út- és műtárgy(híd)építési és felújítási tevékenység UKIG általi értékesítése, ahol az UKIG a megrendelő (a fogyasztó), az egyes út- és műtárgy(híd)építő és –felújító vállalkozások pedig az eladók. E piac eladói oldalán nem szerepelt valamennyi országosan építőipari tevékenységgel foglalkozó vállalkozás. Az UKIG megbízásának elnyeréséért folyó versenyben csak azok a vállalkozások vehettek részt potenciálisan, amelyek erre vonatkozó alkalmasságukat (ideértve közreműködőiket is) tudták igazolni, figyelemmel arra is, hogy az UKIG által meghirdetett munkák értéke is eleve megrostálta az elvileg szóba jöhető vállalkozásokat. A megállapodásokhoz vezető találkozókra sem több száz vállalkozás vett részt, hanem csak néhány, kizárólag azok, amelyek önállóan vagy egy konzorcium tagjaként indultak az UKIG által kiírt pályázatokon. A megbeszéléseken részt vevő eljárás alá vont vállalkozások tudatában voltak annak,

hogy kikkel célszerű egyeztetést folytatniuk. A pályázati kiírási feltételek, így például a referenciamunkák és a pénzügyi biztosítékok megkövetelése, illetőleg a kedvezőtlen, a vállalkozások részéről megfelelő tőkeerőt feltételező pénzügyi feltételek [pl. a kiíró négy év alatt teljesíti a kifizetést (lásd V. Á. nyilatkozata, Vj-56/2004/90.)] a legtöbb esetben leszűkítette a lehetséges versenytársak körét. Amint azt a jelen eljárásban érintett közbeszerzési eljárásokon részt vevő vállalkozások listájának áttekintése is egyértelműen igazolja, ezen vállalkozások köre igen szűk. Olyan vállalkozásokról van szó, amelyek számára a kisebb munkák érdektelenek voltak [lásd Cs. A nyilatkozatát (Vj-56/2004/101.), amely szerint abban az időszakban az UKIG közbeszerzési eljárásain kívül „önkormányzati utak voltak, meg voltak ezek a kisebb tenderek, amit a Közútkezelő ad ki, azok a kisebbek. Az ezeknek a cégeknek, azok kis munkák, mert ezek ilyen maximum 50-60 millióig terjednek, tehát a nagyobb cégeknek kicsi.”].

118. A Versenytanács nem fogadta el egyes eljárás alá vontak azon érvelését, hogy meg kell különböztetni a fővállalkozói és az alvállalkozói piacot. A jelen esetben éppen arról van szó, hogy a versenytársak közötti megállapodások révén nem lényeges, mely vállalkozás lesz a fővállalkozó és melyik az alvállalkozó, a közbeszerzési eljárások kapcsán megszerezhető összegből vagy fővállalkozói, vagy alvállalkozói minőségben, de a megállapodás szerint, annak megfelelően valamilyen formában részesülnek az eljárás alá vontak.
119. A vizsgált magatartások versenyjogi megítéléséhez a helyettesíthetőség vizsgálata (és ezáltal az érintett piac további pontosítása) szükségtelen volt, mert a piacfelosztó jelleg miatt a csekély jelentőség nem merülhetett fel [Tpvt. 13.§ (2) bekezdés]. Mivel a jogsértés a Tpvt. 13.§-ának (4) bekezdése alapján a piaci részesedésektől függetlenül megállapítható, azok legfeljebb a jogsértés súlyát és az esetlegesen kiszabandó bírság összegének mértékét befolyásolhatják.
120. Az eljárás alá vontak előadásaiból megállapíthatóan az autópálya-építés szünetelése, majd pályázat nélkül a Vegyészterhez kerülése, illetőleg a Széchenyi-program miatt 2001-től az állami források autópályákhoz való átirányítása révén csökkent a más projektekre fordítható összeg, s nagyságrendileg 400 milliárd forintnyi megrendelői forrás kikerült a versenyszférából, csökkentve az egyéb útépitésre és -felújításra szolgáló keretet, amely nehéz helyzetbe hozta a jelentős út- és hídépítési kapacitással rendelkező cégeket. Ezt az is mutatja, hogy az UKIG fejlesztési célú pénzeszközei a 2000. évi 51,5 milliárd forintról (az áremelkedések ellenére) 2001-re 38,1 milliárd forintra estek vissza, és még 2002-re sem érték el nominálértékben a 2000. évi szintet. Ez a megrendelésállomány-zuhanás nehéz helyzetbe hozta a vállalkozásokat, amelyek számára jövőbeni működésük szempontjából elengedhetetlen volt, hogy meglévő eszközeiket át tudják menteni a későbbi évekre, hiszen jelentős költségek merültek fel még akkor is, ha nem végeztek kivitelezést, a fenntartásra, állagmegóvásra, adókra, bérekre, az esetleges fejlesztésre folyamatosan költeni kellett. E költséget ki kellett termelni, vagyis ezt meghatározóan volt egy minimális árbevétel, illetve munkavállalás, ami nélkül veszteségesé váltak volna a vállalkozás - márpedig veszteséges vállalkozás nem tud indulni közbeszerzés eljáráson, így a veszteség a társaság felszámolását jelentette volna. Ezért a vizsgált időszakban a csökkent összegű beruházói igény

miatt nagyon aktív piackutatást kellett folytatni annak érdekében, hogy legalább a szükséges minimális nyereséget eredményező munkákat nyerjen és így kapacitását át tudja menteni az elkövetkezendő évekre.

121. Mindebből fakadóan 2001-2002-ben erős kínálati piac alakult ki, amely azt is jelentette, hogy erős verseny alakulhatott volna ki az UKIG által kiírt közbeszerzési eljárás kapcsán. Ez összességében valamennyi eljárás alá vont számára kedvezőtlen hatással lett volna, mivel csökkent volna az ezen közbeszerzési eljárásokból elérhető bevétel maximális mértéke. A versenytársak közötti megállapodásokat tehát az akkori, az útépitési és -felújítási piacon kialakult helyzet (a vállalkozások szempontjából) indokolta, különös tekintettel arra, hogy felvetődhetett, a kialakult helyzet belátható időn belül módosulhat, így az átmeneti időszak közös „átvételése” közös érdek.
122. A Nemzeti Autópálya Rt. által 2002 augusztusában meghirdetett autópálya építési munkák versenytársak közötti felosztása tárgyában indított Vj-27/2003. számú, a XI. kerületi belső Bartók Béla úti útépitésre és a XI. kerületi Bocskai csomópont átépítésére a 2002. év első félévében kiírt közbeszerzési eljárás során a versenytársak által tanúsított magatartás vizsgálatára indított Vj-138/2002. számú, illetőleg a Budapest Főváros Önkormányzata által a 2001. és 2002. évben út- és műtárgy felújítására meghirdetett közbeszerzési eljárásaival összefüggésben tanúsított vállalkozói magatartások versenyjogi értékelését elvégző Vj-25/2004. számú versenyfelügyeleti eljárások, továbbá a jelen eljárás a Versenytanács álláspontja szerint arra mutatnak rá, hogy a 2001. és a 2002. évben bevett gyakorlatnak számított a versenytársak közötti egyeztetés az ajánlatok benyújtása határidejének lejárta előtt. A versenytársak között - amint azt a jelen ügyben feltárt tényállás is egyértelműen igazolja - mindennaposak voltak a megbeszélések, találkozók. A vállalkozások között folyamatos kapcsolattartás létezett, amelynek keretében a kiírásra kerülő közbeszerzési eljárásokban rejlő lehetőségeket - az általuk tanúsítandó magatartásra is kiterjedően – megvitatták, azokról egyeztettek, s megállapodásokat kötöttek. Az írásbeli bizonyítékok mellett ezt támasztják alá S. Gy. (Betonút) és A. E. (Hídépítő) eljárás során tett nyilatkozatai is, amelyek arra mutatnak rá, hogy a vállalkozások természetesnek veszik, ha egy összesített tájékoztató megjelenését követően arról beszélnek egymással, s a jelen eljárásban vizsgált megbeszélések nem egyediek (Vj-56/2004/91. és 95.).
123. A pályázatokra azok a vállalkozások is rendszeresen ajánlatot nyújtottak be, amelyeknek általuk is tudottan önállóan nem volt reális esélyük a nyeresre. Ennek egyik oka az volt, hogy a megrendelő előtt folyamatosan jelen kívántak lenni. Ez a magatartás ugyanakkor arra is alkalmas volt, hogy fenntartsa a verseny látszatát, miközben a vállalkozások közötti megbeszélések, megállapodások eredményeként ez a verseny csak egy „virtuális verseny” volt.
124. Az eljárás alá vontak az eljárás során arról nyilatkoztak, hogy a vállalkozások gyakorlata szerint a pályázatok benyújtása előtt és után egyaránt tárgyalások zajlanak az alvállalkozói munkákról. Az eredményhirdetést követően újabb „versenyeztetésre” kerül sor a vállalkozások (a potenciális alvállalkozók) között, s a pályázat nyertese diktálja immáron a feltételeket az alvállalkozókkal szemben. Ez

egy általános taktika a vállalkozások részéről. A tendernyerést követően a nyertes célja az, hogy minél inkább lenyomja az árakat. Ha olyat talál, aki olcsóbban dolgozik annál, mint az általa korábban gondolt alvállalkozó, akkor vele köt szerződést, és így a fővállalkozónál több pénz marad. Mindennek eredményeként adott esetben nem az lesz az alvállalkozó, akit az ajánlatban megjelöltek. Ezen a gyakorlaton a Kbt. rendelkezései [43.§-ának (2) bekezdése, 62.§-ának (4) bekezdése és 73.§-ának (1) bekezdése] sem módosítottak.

125. Ezt a gyakorlatot az eljárás alá vontak is követték. A 4. számú főút Törökszentmiklós szakasz esetében a KBÉ-ben megjelent hirdetmény szerint a nyertes Vakond (vezető cég) és Betonút (társult cég) alkotta konzorcium az ajánlatban 10%-ot meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozóként a MÁV Hídépítőt nevezte meg, ugyanakkor ténylegesen 10% feletti alvállalkozó volt az ajánlatban meg nem jelenő Debmút, Hídépítő és Hódút, míg a MÁV Hídépítő alvállalkozói munkát nem végzett. A 47. sz. főút Debrecen bevezető III. ütem tárgyában kiírt közbeszerzési eljárás nyertese, a Betonút ajánlatában egy vállalkozást sem jelölt meg, miközben a megvalósítás során a Debmút alvállalkozói részesedése a 10% többszöröse volt. A 47. sz. főút Algyő-Hódmezővásárhely közötti szakasz négy nyomúsítása I. ütem vonatkozásában lefolytatott közbeszerzési eljárásban a Hódút nem jelölt meg egyetlen egy vállalkozást sem, a Strabag mint alvállalkozó azonban 25%-ot meghaladó részesedéshez jutott. A 61. számú főút Kaposvár Északi elkerülő út II. szakaszra kiírt pályázat során a nyertes Vegyépszer ajánlatában a Mahíd 2000 Kft.-t, a Bitt Kft.-t és a Fodor Rt.-t nevesítette, ténylegesen azonban e három vállalkozás közül az egyik nem végzett alvállalkozói munkát, egy másik részesedése nem érte el az 1,5%-ot, miközben az ajánlatban fel nem tüntetett Hoffmann és Strabag részesedése a 10% többszöröse volt.

126. Figyelemmel a fentiekre a Versenytanács nem fogadta el az eljárás alá vontak azon érvelését, amely szerint a közöttük lezajlott megbeszéléseket a Kbt-nek a 10%-nál nagyobb mértékben közreműködő alvállalkozókkal kapcsolatos előírásai tették szükségessé. Az adott közbeszerzési eljárás nyertese által ténylegesen igénybe vett (10%-nál nagyobb mértékben közreműködő) alvállalkozók köre jellemzően nem azonos az ajánlatban megjelölt alvállalkozókkal. Az eljárás alá vontak magatartásuk indokaként sikerrel nem hivatkozhatnak egy olyan törvényi előírásra, amelyet maguk sem tartottak be. Itt is kiemelendő, hogy a jelen eljárásban feltárt megbeszéléseken „alvállalkozóként” csak azok a vállalkozások vettek részt, amelyek maguk is megjelentek a pályázatokon, így potenciális fővállalkozóként léptek fel.

XIII.

A Versenytanács döntése

127. A Versenytanács a rendelkezésére álló bizonyítékokat - az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) 26.§-a (4) bekezdésének megfelelően - egyenként és összességükben értékelte. A Versenytanács elsősorban, de nem kizárólagosan a határozat *Mellékletében*

ismertetett - az eljárás alá vontak által érdemben nem cáfolt - írásbeli bizonyítékokra támaszkodott, figyelemmel arra is, hogy a személyes előadások, tanúvallomások során a nyilatkozók nem tudtak vagy nem akartak a találkozókra részleteiben nyilatkozni. Ebből az okból a Versenytanács az ismételt meghallgatásokat szükségtelennek tartotta, a vizsgálat által meghallgatott személyek ismételt meghallgatásától nem várt az eljárást előbbre vivő eredményt, tekintettel arra is, hogy a bizonyítékként felhasznált írásbeli feljegyzések készítőit a saját feljegyzéseikkel a vizsgálat hosszan szembesítette.

128. Az írásbeli bizonyítékokként felhasznált feljegyzések a Versenytanács megítélése szerint nem tekinthetők az azokat készítő személyes elképzeléseit tartalmazó feljegyzéseknek. A feljegyzések megfogalmazása, az azokban foglaltak, illetőleg a feljegyzések közötti összefüggések egyértelműen azt mutatják, hogy az eljárás alá vontak közötti megállapodásokhoz vezető megbeszéléseken elhangzottakat tartalmazzák. A feljegyzések ezen jellegét vitathatatlanul igazolja az a tény, hogy V. Á. és Cs. A. azonos tartalmú táblázatot készített a 2001. július 4-i megbeszéléssel kapcsolatban (Vj-56/2004/63. és Vj-56/2004/22/I.), amely esetben kizárt, hogy a két személy egyéni „képzelmései” szerepeljenek a feljegyzésekben. A feljegyzésekben foglaltak valóságnak megfelelését igazolja az is, hogy V. Á. 2001. augusztus 14-i feljegyzésében (Vj-56/2004/64.) a törökszentmiklósi tenderrel kapcsolatban a pályázaton résztvevő vállalkozások lényegében ugyanazon sorrendje szerepel, mint a Hódútnál lefoglalt feljegyzésben (Vj-56/2004/6/I.).
129. A Versenytanács megítélése szerint nincs annak jogi akadály, hogy a Vj-25/2004. számú eljárásban beszerzett, onnan átemelt írásbeli feljegyzések bizonyítékként kerüljenek felhasználásra a jelen eljárásban. Nincs olyan, a versenyfelügyeleti eljárásra vonatkozó törvényi rendelkezés, amely tilalmazná, hogy egy jogszerűen végrehajtott „rajtaütés” során a Gazdasági Versenyhivatal birtokba vegyen valamely versenyjogi jogsértés bizonyítására alkalmas iratot.
130. A Versenytanács nem tudta elfogadni az eljárás alá vontak azon érvelését sem, amely szerint V. Á. 2001. augusztus 5-i feljegyzése formailag nem tartozik az eljáráshoz, hivatalosan nem került át a Vj-56/2004. számú ügybe, mivel a dokumentumok áttételéről készült 2004. augusztus 26-i vizsgálói feljegyzésben szereplő dokumentumlistán nem szerepelt. Egy irat aktában történő elhelyezése eljárásvezetési (technikai) kérdés. A vizsgáló 2004. augusztus 26-i feljegyzése felsorolja, hogy a Mélyépítőnél lefoglalt feljegyzéseket (V. Á. feljegyzéseit) tartalmazó, az ügyfél által üzleti titoknak minősített füzetekből mely napokra vonatkozó feljegyzések kerültek kimásolásra. A felsorolásban nem szerepel a 2002. augusztus 5-i feljegyzés, ugyanakkor a kimásolt feljegyzések utáni sorszámmal (Vj-56/2004/73.) ennek a feljegyzésnek a másolata is szerepel az aktában. Ennek megfelelően az irat az akta része lett, azt az iratbetekintési jogukkal élő eljárás alá vontak megismerhették, illetőleg a meghallgatások során a vizsgáló arra vonatkozóan kérdéseket tett fel, így az már az eljárás során is nyilvánvaló volt, hogy a Gazdasági Versenyhivatal adott esetben az iratot bizonyítékként kívánja felhasználni.

131. Az eljárás alá vontak kifogásolták, hogy a Versenytanács előzetes álláspontjának kézhezvételét követően nem állt rendelkezésükre elegendő idő az észrevételek megtételére. A Versenytanács e kifogást nem tartotta megalapozottnak, mivel az előzetes álláspont kézhezvétele és a Versenytanács első tárgyalása között több mint egy hónap, majd ezt követően újabb három hét állt az eljárás alá vontak rendelkezésére észrevételeik megtételére. Több eljárás alá vont jogi képviselője már hónapokkal az előzetes álláspont elkészítése előtt hozzájutott a vizsgálati jelentéshez, így az eljárás alá vontak előtt ismertek volt azok a körülmények, amelyekre alapítottan felkészülhettek a védekezésre.
132. Az eljárás alá vontak szerint sérelmet szenvedtek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt egyezmény egyes rendelkezései. A Versenytanács ezen álláspontot nem osztja, fenntartva a Vj-138/2002. számú versenyfelügyeleti eljárásban hozott határozatának 32. pontjában, a Vj-27/2003. számú ügyben hozott határozatának 258-271. pontjaiban, a Vj-126/2003. számú eljárásban meghozott határozatának 25-26. pontjaiban részletesen kifejtett és ezért a jelen határozatban külön nem ismertetett álláspontját. Kiemeli a Versenytanács, az Egyezmény 6. cikke (amely a közigazgatási bírósági eljárásokra explicite nem terjed ki) az ügy érdeme (polgári jogai és kötelezettségeivel kapcsolatos jogvita) tekintetében biztosítja a független és pártatlan bíróság, méltányos és nyilvános eljárását (tiszteséges és ésszerű határidőn belül való eljárás elve), amely csak bírósági eljárásban értelmezhető.

Az eljárás alá vontak magatartása a 47. sz. főút Debrecen bevezető III. ütem, a Bojt-Hencida összekötő út, a 47. sz. főút Algyó-Hódmezővásárhely közötti szakasz négy nyomúsítása I. ütem és a 4. számú főút Törökszentmiklós szakasz építése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárással kapcsolatban

133. A Versenytanács a rendelkezésére álló bizonyítékok [mindenekelőtt V. Á. és Cs, A. feljegyzései (Vj-56/2004/22/I., Vj-56/2004/62., 63., 64.)] alapján megállapította, hogy az eljárás alá vontak (a Vegyépszer kivételével) a 47. sz. főút Debrecen bevezető III. ütem, a Bojt-Hencida összekötő út, a 47. sz. főút Algyó-Hódmezővásárhely közötti szakasz négy nyomúsítása I. ütem és a 4. számú főút Törökszentmiklós szakasz építése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárások esetében
- a.) versenykorlátozó céllal (üzleti titoknak minősülő adatokat közölve) egyeztettek egymással,
 - b.) versenykorlátozó céllal felosztották egymás között, hogy mely vállalkozás milyen értékű részesedéshez jut a közbeszerzési eljárások kapcsán (piacfelosztás), meghatározva azt is, hogy az egyes pályázatokat melyik vállalkozás nyeri meg, és
 - c.) versenykorlátozó hatást elérve döntően meg is valósították a versenykorlátozó célú megállapodást.

134. Ad a) Amint azt a Versenytanács a Vj-73/2001. számú ügyben hozott határozatában is kifejtette, a versenyszabályozás egyik alapvető célja az, hogy a piaci szereplők szabadon és önállóan hozzák meg üzleti döntéseiket. Egy-egy döntés meghozatala kockázatokkal járhat, mivel az egyes piaci szereplők előtt számos, a piac működésére vonatkozó adat nem ismert. Ellentétesek a versenyszabályozási céllal azok az információcsere rendszerek, melyeknek az a célja vagy hatása, hogy a versenytársak bizonytalan viselkedéséből eredő kockázatokat csökkentsék. Az információkartellek versenyellenes hatásainak megítélésénél a következő szempontokat tekinti a Versenytanács meghatározónak:

- az adatok jellege (mire vonatkozik), részletezettsége
- az adatok „kora” (múltbeli, közelmúlt, jövőbeni)
- az adatáramlás időbeli gyakorisága, és
- a piac struktúrája (elsősorban a szereplők száma).

Jelen esetben megállapítható, hogy a közbeszerzési eljárásokon rendszeresen ajánlatot benyújtó eljárás alá vontak több találkozáson, az adott közbeszerzési eljárásokra vonatkozó ajánlatok benyújtása határidejének letelte előtt olyan jövőre vonatkozó, részletes információkat közöltek egymással, amelyek hozzájárultak a transzparencia és a piaci ismeretek növeléséhez, s így lehetővé tették egymás számára, hogy döntéseiket a többi eljárás alá vont versenytárs döntéseire hangolják és elkerüljék a kockázatos döntéseket.

135. Ad b) A bizonyítékokból megállapítható, hogy az eljárás alá vontak megállapodtak a pályázatokkal meghirdetett munkálatok felosztásáról, abból a célból, hogy ne a versenytársak közötti verseny, hanem a közöttük létrejövő megállapodás határozza meg a pályázatok eredményét, a nyertes személyét. Ez azt a célt is jelenti, hogy a pályázatokon ne a versenytársak közötti verseny által kerüljön meghatározásra a nyertes ajánlat összege (az ár), hanem a versenytársak által megkötött megállapodás alapján. A 2001. július 4-i megbeszélés alapján két személy által készített táblázat bizonyítja, hogy a táblázatban szereplő közbeszerzési eljárásokra szólnak a megállapodás arra is kiterjedt, hogy a vállalkozások milyen mértékű (a táblázat elkészítésének körülményeiből megállapíthatóan: piaci részesedésüknek megfelelő) pénzüsszegben részesedjenek a táblázatban szereplő munkák beruházási értékéből. A Versenytanács rendelkezésére álló írásbeli bizonyítékok (feljegyzések) egésze, azok szóhasználata („nem kér munkát,” 40%-ot kér a teljes volumenből,” „nem szeretnének utolsók lenni,” „7 pályázó közül 5.ek lennének”, „elfogadja, nem akar dolgozni. Ajánlatot nem ad be”), illetőleg a V. Á. és Cs. A. által készített táblázatok egyértelműen igazolják a Tpv-t-be ütköző megállapodás megkötését.

136. Ad c) A felek megállapodásának versenykorlátozó hatása kapcsán a Versenytanács megállapította, a piacfelosztásra vonatkozó megállapodás (a pályázatok beadását megelőzően kinyilvánított szándék) javarészt meg is valósult. A piacfelosztásában történő megállapodás természetesen hatással volt az árakra is. Az eljárás alá vontak megállapodásának megfelelően alakult a nyertes vállalkozás személye a 4. sz. főút Törökszentmiklóst elkerülő szakaszának, a Bojt-Hencida összekötő út, és a 47. sz. főút Algyő-Hódmezővásárhely közötti szakaszának építésére kiírt pályázat esetében.

A 47. sz. főút Debrecen bevezető III. ütem építése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárásban az ajánlatokat elbírálók döntésének eredményeként nem az eljárás alá vontak megállapodásában meghatározott Debmút, hanem a Betonút lett a nyertes, azonban az eljárás alá vontak ebben az esetben is a megállapodásnak megfelelően jártak el, hiszen a Debmút árajánlata alacsonyabb volt, mint a Betonút ajánlata, s a Debmút alvállalkozóként több mint 45%-kal részesedett a munkából.

A Versenytanács aláhúzza, a jogsértés Tpvt. 11.§-a alapján történő megállapításához nem szükséges a jogsértő magatartás hatásának bekövetkezése. Amint azt maga a Tpvt. 11.§-ának (1) bekezdése is egyértelműen megfogalmazza, a vállalkozások közötti megállapodás olyan súlyos jogsértés, hogy a Tpvt. nemcsak tényleges hatás, hanem már a célzat, illetve a lehetséges hatás esetében is versenyjogi eszközökkel üldözni rendeli.

137. A vállalkozások közötti együttműködés önmagában nem tiltott, az akár a gazdasági hatékonyságot elősegítő ésszerű vállalkozói magatartás is lehet – ugyanakkor ez a magatartás versenyjogilag tilalmazottá válik, ha a Tpvt. 11.§-ába ütközik. Ennek megfelelően a Versenytanács nem vitatja el a vállalkozások azon jogát, hogy konzorciumok létrehozatala és alvállalkozói szerződések megkötése érdekében egymással együttműködjenek – azonban a jelen esetben az eljárás alá vontak versenyjogi értékelés alá eső magatartása nem erre irányult.

138. A Versenytanács megítélése szerint a megbeszélések nem tekinthetők egy potenciális fővállalkozó és a potenciális alvállalkozók közötti egyeztetéseknek. A fővállalkozó és az alvállalkozó közötti megbeszélések nem teszik szükségessé, hogy azon több vállalkozás vegyen részt, s kizárólag azok, amelyek az UKIG által kiírt pályázatok kapcsán önállóan vagy konzorciumi tagként közbeszerzési eljárásokban ajánlatokat nyújtanak be, miközben a későbbiekben ténylegesen alvállalkozói munkát végző vállalkozások közül azok nem voltak jelen a találkozókon, amelyek az adott közbeszerzési eljárásokban ajánlatot nem nyújtottak be. A Versenytanács utal F. L. (Hídépítő) versenyfelügyeleti eljárás során tett nyilatkozatára, amely szerint a potenciális fővállalkozók és alvállalkozók közötti megbeszélések jellemzően kétoldalúak, azokon nem vesz rész más vállalkozás, illetve az alvállalkozó ajánlatát konkrét munkákra teszi meg (Vj-56/2004/96.). Ezzel szemben 2001 nyarán a megbeszéléseken a pályázatokon ajánlatot benyújtó versenytársak voltak jelen, s jellemzően nem konkrét alvállalkozói munkákról tárgyaltak a vállalkozások, hanem a pályázatok nyerteseiről, illetőleg az egyes vállalkozások munkából való részesedésének mértékéről.

139. V. Á. írásbeli feljegyzései felsorolják a megbeszéléseken részt vevő személyeket. A név szerint megnevezettek között a vizsgálat nem azonosított olyan személyt, aki a Vakond munkatársa lett volna. Ennek ellenére a Versenytanács arra a meggyőződésre jutott, hogy a Vakond részese volt a 2001. június-júliusi megállapodásnak, figyelemmel arra, V. Á.-nak a 2001. június 23-i megbeszélésről készített feljegyzésében egyértelműen szerepel, hogy

- a Vakond kinyilvánította az adott közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos szándékát („Törökszentmiklóst a VAKOND szeretné”) és
- ezt a versenytársak el is fogadták és a megállapodás részévé tették („Törökszentmiklós DEBMÚT- ~~Strabag~~ VAKOND+BETONÚT”).

A Vakond megállapodásban való részvételét bizonyítja a 2001. július 4-i megbeszélésekről V. Á. és Cs. A. által készített feljegyzés, amely szerint

- a Vakond közölte, hogy „1,0 Md Ft-ot Kér Törökszentmiklósból”,
- a 4. sz. főút Törökszentmiklóst elkerülő szakaszának építése kapcsán az egymással megállapodó vállalkozások elfogadták a Vakond nyeresi igényét (amelyet aztán a Betonúttal létrehozott konzorcium vezető vállalkozásaként meg is valósított, jelentős részesedéshez juttatva a Debmút-at is).

A Vakondnak a jogsértő megállapodásban való részvételét bizonyítják a 4. sz. főút Törökszentmiklóst elkerülő szakaszát érintő közbeszerzési eljárással összefüggésben 2001 augusztusában általa szervezett és nála megtartott megbeszélések is.

140. Az eljárás alá vontak által 2001 június-júliusában létrejött megállapodáshoz kapcsolódtak a 4. sz. főút Törökszentmiklóst elkerülő szakaszának építésére vonatkozó közbeszerzési eljárással összefüggésben 2001 augusztusában tartott megbeszélések, amelyeken - amint azt két, tartalmában egymást erősítő írásbeli bizonyíték, V. Á. feljegyzései (Vj-56/2004/63.) és a Hódútnál lefoglalt határidőnaplóban foglaltak (Vj-56/2004/6/I.) bizonyítják - e közbeszerzési eljárás tárgyában az érintett vállalkozások között a 2001. június-júliusi megállapodás megvalósítását szolgáló további megállapodások jöttek létre a pályázati eredményről, az ajánlati árak közötti különbségről, az alvállalkozói munkákról. Ezek a megbeszélések és megállapodások bizonyítják, hogy az eljárás alá vontak végre kívánták hajtani a 2001 június-júliusi megállapodást, azt elfogadták, azt a pályázatokkal kapcsolatos magatartás meghatározása során irányadónak tekintették.

141. Egy versenyjogi megállapodás létrejötte általában nem egy-egy pillanathoz köthető, hanem egy folyamat eredménye, s minden olyan vállalkozás magatartása versenyjogi értékelés alá esik, amelyek bármikor és bármilyen minőségben részt vett ebben a folyamatban. A versenyfelügyeleti eljárás során feltárt tények szerint az eljárás alá vontak folyamatos kapcsolattartásának, megbeszéléseinek általános célja a közbeszerzési eljárások végkimenetelének befolyásolása, ezáltal a piac felosztása és az árak meghatározása volt. Önmagában az nem akadályozza a jogsértés megállapíthatóságát, ha egy vállalkozás a megbeszélések egy részén nem vett részt, illetve azokon passzív magatartást tanúsított, ha a megbeszélések tartalmától, a megállapodástól nem határolta el magát. Ennek elmaradása azt jelenti, hogy a vállalkozás helyesli a megbeszéléseket, az azokon elhangzottakat. Magatartása azt fejezi ki, hogy egyetért a megbeszéléseken létrejövő megállapodással, így ez a vállalkozás részt vett a jogsértés megvalósításában. Ez a magatartás egyébiránt a jogsértő magatartás tanúsításában részt vevő többi vállalkozásnak a megállapodás megvalósíthatóságába, eredményességébe vetett hitét is erősíti, rájuk ösztönözleg hat.

Mindezt a Versenytanács figyelembe vette az Egút magatartásának versenyjogi értékelésekor.

142. V. Á. feljegyzése szerint a 2001. június 23-i megbeszéléseken jelen volt az Egút képviselője, a 2001. július 4-i megbeszélésekről készült feljegyzés ugyanakkor nem tesz említést az Egút képviselőjének jelenlétéről, s az eljárás alá vont nem került feltüntetésre a V. Á. és a Cs. A. által készített táblázatokban sem. Ennek ellenére a

Versenytanács megállapította, hogy az Egút jogsértő magatartást tanúsított, részt vett a versenytársak közötti megállapodásban. Maga a megállapodás nemcsak az abban történő egyezséget foglalta magában, hogy az adott közbeszerzési eljárásokat ki fogja nyerni, hanem értelemszerűen azt is, ki nem fogja nyerni, akár úgy, hogy önállóan vagy egy konzorcium tagjaként részt vesz a közbeszerzési eljárásban és a nyertes ajánlatnál kedvezőtlenebb ajánlatot nyújt be, akár úgy, hogy a közbeszerzési eljárásban részt sem vesz. A Versenytanács 2005. szeptember 22-i tárgyalásán az Egút és a Betonút képviselői azt hangsúlyozták, hogy az egyaránt a Colas-csoporthoz tartozó Egút és Debmút között nincs egy területi felosztás, a vállalkozások működési területe élesen nem különül el. A Strabag is akként nyilatkozott, hogy nem ismert előtte a Colas-csoport belső munkamegosztása. Ennek megfelelően az Egút a 2001. júniusi megbeszélésen mint egy potenciális fővállalkozó jelent meg, s vált részesévé a jogsértésnek, annak a megállapodásnak, amelytől nem határolta el magát, s annak megfelelően nem is nyújtott be ajánlatot a négy közbeszerzési eljárásban.

143. A Mota a két írásbeli bizonyítékban szereplő táblázatban nem szerepelt azon közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatban, amelyek vonatkozásában megállapítható az eljárás alá vontak jogsértése. Ez a körülmény ugyanakkor csak a megállapodás egészének tükrében értékelhető, figyelemmel a megállapodás azon elemére is, amelyeket a Versenytanács elévülés miatt nem vizsgálhatott. Az eljárás alá vontak vizsgálat tárgyát képező, versenykorlátozó célzatú megállapodásának megfelelő vállalkozói magatartás nem szükségszerűen egy olyan közbeszerzési eljárás során került „díjazásra”, amelyre kiterjedt a versenyjogi értékelés, hanem ez egy másik közbeszerzési eljárás kapcsán is megtörténhetett, amelynek a jogsértés megállapíthatósága szempontjából nincs jelentősége.

A Mota a táblázatban a 4. számú főút Hajdúszoboszlót elkerülő út építésére kiírt közbeszerzési eljárás kapcsán került feltüntetésre. Részéről a megállapodás ennek megfelelően egyrészt azt tartalmazta, hogy alvállalkozói mukához jut a 4. számú főút Hajdúszoboszlót elkerülő út építésére kiírt közbeszerzési eljárás eredményeként végzett munkákban (ez meg is valósult), másrészt azt, hogy a megállapodás által érintett többi közbeszerzési eljárásban nem nyújt be olyan ajánlatot, amellyel nyertes lehet. A megállapodás tehát kiterjedt a Motának a 47. sz. főút Debrecen bevezető III. ütem, a Bojt-Hencida összekötő út, a 47. sz. főút Algyő-Hódmezővásárhely közötti szakasz négy nyomúsítása I. ütem és a 4. számú főút Törökszentmiklós szakasz építése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárás kapcsán tanúsítandó magatartására is, azaz, hogy ezekből a munkákból sem fő-, sem alvállalkozóként nem kíván részesedni, megelégszik a 4. számú főút Hajdúszoboszlót elkerülő út építésével kapcsolatban neki juttatott részesedéssel.

144. Ugyanezen ok miatt jutott arra a következtetésre a Versenytanács, hogy a MÁV Hídépítő is részese volt a megállapodásnak, amelytől a 2001. június 23-i és a július 4-i megbeszélésen egyaránt jelenlévő, a megállapodás egy részét mintegy összefoglaló táblázatot le is jegyzetelő képviselője semmilyen módon sem határolta el magát.

V. Á. jegyzetei szerint a MÁV Hídépítő képviselője jelen volt a 2001. június 23-i megbeszélésen, neve szerepel a jelenlévők felsorolásában, illetve a vállalkozás más módon is megjelenik a jegyzetekben (Vj-56/2004/62.). V. Á. nyilatkozatában is

megerősítette, hogy a MÁV Hídépítő jelen volt a 2001. június 23-i megbeszélésen (Vj-56/2004/90.). A MÁV Hídépítő az eljárás során maga nyilatkozta, hogy ügyvezető igazgatója részt vett a megbeszélésen.

V. Á. feljegyzései szerint a MÁV Hídépítő képviselője a 2001. július 4-i megbeszélésen is jelen volt (Vj-56/2004/63.). Jelenlétét saját írásbeli feljegyzése is igazolja (Vj-56/2004/22/I.), illetve meghallgatása során azt nyilatkozta, hogy azt beszélgetés közben, ott jegyzetelte le (Vj-56/2004/101.)

Mínderre figyelemmel a Versenytanács nem tudta elfogadni a MÁV Hídépítő azon védekezését, amely szerint képviselője csak egy megbeszélésen vett részt. Megjegyzi a Versenytanács, ha ez elfogadásra is került volna, az eljárás alá vont magatartásának versenyjogi értékelésén ez az előzőekben kifejtettek szerint nem változtatott volna.

A Versenytanács nem vitatta, hogy a MÁV Hídépítő az UKIG által 2001-ben meghirdetett beruházások köréből csak a 4. számú főút Hajdúszoboszlót elkerülő út építésére kiírt közbeszerzési eljárás alapján végzett munkákban vett részt, azonban a megállapodásnak az is része volt, hogy a MÁV Hídépítő a többi közbeszerzési eljárás vonatkozásában a megállapodás szerinti magatartást tanúsítja, azaz nem kíván fővállalkozóként (pl. konzorciumi tagként) vagy alvállalkozóként részesedni a munkákból (amely meg is valósult).

145. A Versenytanács ugyanezen okból minősítette jogsértőnek az Adeptus magatartását, amely szintén részese volt a megállapodásnak. Esetében a Versenytanács ugyancsak nem vitatja, hogy az UKIG által 2001-ben meghirdetett releváns közbeszerzési eljárások kapcsán megvalósult beruházásokból csak a 4. számú főút Hajdúszoboszlót elkerülő út építésére kiírt közbeszerzési eljárás alapján végzett munkákban vett részt, ugyanakkor a megállapodásnak nemcsak az volt a része, az egyes eljárás alá vontak melyik munkában vesznek részt, hanem az is, hogy melyikben nem, s ennek megfelelő magatartást tanúsítanak a közbeszerzési eljárások kapcsán. A megállapodás tehát kiterjedt az Adeptusnak a 47. sz. főút Debrecen bevezető III. ütem, a Bojt-Hencida összekötő út, a 47. sz. főút Algyő-Hódmezővásárhely közötti szakasz négy nyomúsítása I. ütem és a 4. számú főút Törökszentmiklós szakasz építése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárással összefüggésben tanúsítandó magatartására is.

Megjegyzi a Versenytanács, V. Á. feljegyzése cáfolatát adja az Adeptus azon védekezésének, hogy a pályázatok előkészítése, benyújtása során csak a Strabaggal tárgyalt, másokkal soha semmilyen tárgyaláson nem vett részt.

146. Figyelemmel a fentiekre a Versenytanács megállapította, a 2001 nyarán a 47. sz. főút Debrecen bevezető III. ütem, a Bojt-Hencida összekötő út, a 47. sz. főút Algyő-Hódmezővásárhely közötti szakasz négy nyomúsítása I. ütem és a 4. számú főút Törökszentmiklós szakasz építése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárások vonatkozásában jogsértő magatartást tanúsítottak a következő eljárás alá vontak:

- Adeptus
- Betonút
- Debmút
- Egút
- Hídépítő

- Hódút
- Hoffmann
- MÁV Hídépítő
- Mélyépítő
- Mota
- Strabag
- Swietelsky
- Vakond

Az eljárás alá vontak magatartása a 61. sz. főút Kaposvárt északról elkerülő szakasz II. ütemének kivételezése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárással kapcsolatban

147. A 61. sz. főút Kaposvárt északról elkerülő szakasz II. ütemének kivételezése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárás vonatkozásában M. A. (Vegyépszer) határidőnaplójának 2001. augusztus 28-i bejegyzéseivel (Vj-56/2001/17.) kapcsolatban nem volt megállapítható, hogy az „áregyeztetés” és a „szélesebb körű ismertetés, feladatok meghatározása” bejegyzések egy vagy több versenytárssal folytatott megbeszélésre utalnak-e. A határidőnaplóban fellelt sticker (Vj-56/2001/17.) esetében nem volt megállapítható, hogy az pontosan mikor keletkezett, s az abban foglaltak a versenytársakkal az ajánlat benyújtását megelőzően lefolytatott megbeszélésen elhangzottakat rögzítik-e.
148. V. Á. (Mélyépítő) 2001. augusztus 27-i bejegyzései (Vj-56/2001/65.) ugyanakkor bizonyítják, hogy nyertes ajánlatának benyújtását megelőzően a Vegyépszer megbeszéléseket folytatott az előminősítési eljárásban részt vett, a közbeszerzési eljárásban ajánlat benyújtására jogosult Mélyépítővel, Hódúttal és Swietelskyvel.
149. A Vegyépszer az utolsó napon, 2001. augusztus 30-án nyújtotta be ajánlatát, azt követően, hogy 2001. augusztus 27-én megbeszélést tartott versenytársával, a Mélyépítővel, amely szintén előminősítésre került és ajánlatot is nyújtott be. A megbeszélés tényét a Vegyépszer nem vitatta.
150. Amint azt V. Á. feljegyzése a Mélyépítő részéről nem feltételes módon, hanem kijelentésként megfogalmazza, „*mienk a vasúti felüljáró + 1 km-es út a 66 útból.*” A feljegyzés egyértelműen azt fejezi ki, hogy a Vegyépszer és a Mélyépítő, a közbeszerzési eljárás során ajánlatot benyújtó két versenytárs között megállapodás jött létre arról, hogy a Mélyépítő milyen munkához fog jutni. Ennek a megállapodásnak része kellett, hogy legyen az abban történő megállapodás is, hogy a Mélyépítő nem fejt ki a Vegyépszer nyeresét veszélyeztető magatartást a közbeszerzési eljárással kapcsolatban. A versenytársaknak az ajánlatok benyújtására nyitva álló határidő leteltét megelőzően tanúsított magatartása szervesen illeszkedett az eljárás alá vontaknak a 2001-ben széleskörűen követett azon gyakorlatába, amely szerint a még le nem zárult közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatban

megbeszéléseket folytattak és a piac felosztására, s ily módon az árak befolyásolására irányuló megállapodásokat kötöttek.

151. A Vegyépszer és a Mélyépítő közötti megbeszélés azért sem minősülhetett egy lehetséges fővállalkozói és egy lehetséges alvállalkozó közötti megbeszélésnek, mert ez ilyen megbeszélés nem tenné indokolttá annak közlését, hogy a Vegyépszer megbeszélést folytatott az előminősítésen szintén sikeresen túljutott Hódúttal és Swietelskyvel, azt is ismertetve, hogy velük milyen megállapodást kötött. A magatartás jogszerűtlenségét támasztja alá a Vegyépszer azon vizsgálati kifogása is, amelyben azt sérelmezte, hogy M. A.-nak Vegyépszernél megtartott rajtaütésszerű helyszíni vizsgálat keretében átvett határidőnaplójának a 2001. év 34. hetét tartalmazó részlete, illetve az ott fellelt sticker nem lett üzleti titoknak minősítve, miközben a Vegyépszer szerint azok üzleti titokként történő kezelése indokolt, mivel azokon az alvállalkozói kapcsolatrendszerre vonatkozó információk találhatóak. Ez azt igazolja, hogy a vállalkozások szerint is üzleti titoknak minősül az alvállalkozói kapcsolatrendszer, illetve az alvállalkozókkal folytatott megbeszélés, így ha valamely vállalkozás egy másik vállalkozást tájékoztat (a szükségszerűen más vállalkozásokat is magában foglaló) alvállalkozói kapcsolatrendszeréről, a más vállalkozásokkal folytatott megbeszélésekről és a velük kötött megállapodásokról, akkor az azt támasztja alá, hogy a vállalkozások üzleti titoknak minősülő adatokat közölve, a verseny korlátozására alkalmas módon egyeztettek egymással.
152. V. Á. feljegyzése és a versenyfelügyeleti eljárás során tett nyilatkozata (Vj-56/20404/90.) igazolja, a Vegyépszer részéről a megbeszélésen közlésre került, hogy „*HÓDÚT,-SWIETELSKY 1%-ot kap.*” Bizonyított, hogy a Vegyépszer 2001. augusztus 27-ét megelőzően (közelebbről nem ismert időpontban) megbeszélést folytatott a Hódúttal és a Swietelskyvel, azzal a két, a közbeszerzési eljárásban potenciális fővállalkozóként fellépő versenytárral, amelyek szintén sikeresen szerepeltek az előminősítésen. A Hódútnak és a Swietelskynek juttatandó 1%-ról való tájékoztatást azt is bizonyítja, hogy a Vegyépszer e vállalkozásokkal nem egy vagy több konkrét alvállalkozói munkáról állapodott meg, hanem a megbeszélés tárgya más volt: a versenytársak közbeszerzési eljáráson tanúsítandó magatartás.
153. A jelen ügyben a Versenytanács rendelkezésére álló írásbeli bizonyítékok több esetben utalnak arra, az eljárás alá vont vállalkozásoknak a közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos megállapodása azt is magában foglalta, hogy egyes vállalkozások a közbeszerzési eljárásokból elért bevételből nem fővállalkozóként vagy alvállalkozóként, hanem tényleges munka elvégzése nélkül, közvetlenül pénz formájában részesednek [V. Á. 2001. augusztus 14-i feljegyzése (Vj-56/2004/64.): „*Hoffmann: 4%-ot reprezentál 400 millió FT szeretne és nem feltétlenül dolgozni akar. 200 mill Ft-ot dolgozni akar*”, „*Hódút: ráeső részt munkában kéri*”, V. Á. 2002. augusztus 5-i feljegyzése (Vj-56/2004/71.): „*Swietelsky: pénz*”, „*HÓDÚT: CASH 1,5%*”]. Ezek sorába illeszkedik a Vegyépszernek a Hódúttal és a Swietelskyvel megkötött azon megállapodása, amely szerint e vállalkozások 1%-ot kapnak. A Versenytanács a feltárt bizonyítékok alapján nem tudta megállapítani, hogy az eljárás alá vontak között ez a mechanizmus ténylegesen működött-e, s ha igen, akkor milyen módon. V. Á. feljegyzésének megfogalmazása ugyanakkor azt igazolja, hogy a Vegyépszer és a másik két versenytárs között a közbeszerzési

eljárásból való részesedésről konkrét munka megjelölése nélkül megállapodás jött létre. Ez a megállapodás jellegéből adódóan - és a piacon a versenytársak között széleskörűen követett gyakorlatnak megfelelően - kiterjedt arra is, hogy a Hódút és a Swietelsky a közbeszerzési eljárás során nem fog olyan magatartást tanúsítani, amely veszélyezteti a Vegyépszer nyerését.

154. A Versenytanács a jelen esetben is irányadónak tekinti a 47. sz. főút Debrecen bevezető III. ütem, a Bojt-Hencida összekötő út, a 47. sz. főút Algyő-Hódmezővásárhely közötti szakasz négy nyomúsítása I. ütem és a 4. számú főút Törökszentmiklós szakasz építése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárások vonatkozásában kifejtett általános érvényű megállapításokat, külön is kiemelve az alábbiakat:

a) a versenyjogi szabályozás célja annak biztosítása, hogy a piaci szereplők szabadon és önállóan hozzák meg üzleti döntéseiket. E követelménybe ütközik, ha a versenytársak olyan információkat közölnek egymással, amelyek alkalmasak a versenytársak bizonytalan viselkedéséből eredő kockázatokat csökkentésére, lehetővé téve hogy a vállalkozások döntéseiket a többi versenytárs döntéseihez hangolják,

b) a Tpv-t-be ütközik az a magatartás, amikor a vállalkozások azon céltól vezérelten állapodnak meg, hogy ne a versenytársak közötti verseny határozza meg a közbeszerzési eljárás kimenetelét, hanem arra a versenytársak megállapodásától befolyásoltan kerüljön sor,

c) a jogsértés Tpv-t. 11.§-a alapján történő megállapításához nem szükséges a jogsértő magatartás hatásának bekövetkezése, mivel a vállalkozások közötti megállapodás versenyellenes célzata is megalapozza a jogsértés megállapítását.

155. Figyelemmel a fentiekre a Versenytanács megállapította, hogy a 61. sz. főút Kaposvárt északról elkerülő szakasz II. ütemének kivitelezése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárással összefüggésben a verseny korlátozására alkalmas magatartást tanúsított

- a Hódút,
- a Mélyépítő,
- a Swietelsky és
- a Vegyépszer.

Az eljárás alá vontak magatartása a 3. sz. főút Garadna elkerülő szakaszának építése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárással kapcsolatban

156. A 3. sz. főút Garadna elkerülő szakaszának építésére vonatkozó közbeszerzési eljárás kapcsán a Versenytanács megállapította, 2002. augusztus 5-én tanúsított magatartásával jogsértést követtek el az alábbi eljárás alá vontak:

- Betonút
- Debmút
- Egút
- Hídépítő
- Hódút
- Hoffmann
- Mélyépítő
- Strabag
- Swietelsky

157. A 2002. augusztus 5-i megbeszélés célja a jelen lévő vállalkozások széles köréből adódóan nem lehetett az, hogy egy konzorcium létrejöttét segítse elő. A megbeszélésen – V. Á. írásbeli feljegyzése (Vj-56/2004/73.) alapján megállapíthatóan – egy konzorcium létrehozatala, az ahhoz szükséges kérdések tisztázása fel sem merült. Amint azt K. F. (Debmút) nyilatkozatában ismertette, a konzorciumi partnerkiválasztás egy nagyon fontos feladat (Vj-56/2004/99.). A konzorcium létrejöttét megelőző tárgyalások nem a versenytársak széles körére kiterjedően, egy sokszereplős megbeszélésen zajlanak.

158. A megbeszélés nem tekinthető egy potenciális fővállalkozó és a potenciális alvállalkozók közötti egyeztetésnek sem. A résztvevő vállalkozások széles köre eleve nem szolgálta a fővállalkozó és az alvállalkozó közötti megállapodás létrejöttéhez szükséges tárgyalások megvalósítását. A megbeszélésen - amelyen a „fővállalkozó” nem ismertette a leendő elvégzendő munkát, ellenben az „alvállalkozók” közölték, hogy milyen munkát, illetve milyen mértékű díjazást akarnak - kizárólag olyan vállalkozások vettek részt, amelyek sikerrel részt vettek az előminősítésben, más vállalkozás nem volt ott, így az a vállalkozás sem, amellyel a Strabag a későbbiekben jelentős mértékű alvállalkozói szerződést kötött, s amelyet már nyertes ajánlatában is szerepeltetett.

159. Az írásbeli bizonyítékból megállapíthatóan a megbeszélésen jelenlévő eljárás alá vontak a közbeszerzési eljárás tárgyában

- a) versenykorlátozó céllal (üzleti titoknak minősülő adatokat közölve) egyeztettek egymással, ismertetve egymással a közbeszerzési eljárással kapcsolatos terveiket („*Strabag szeretne zászlót tartani*”, „*DEBMÚT: dolgozna*”, „*Hoffmann: dolgozna*” stb.),

b) versenykorlátozó céllal megállapodtak a nyertes (a Strabag) személyében (piacfelosztás), amelyhez kapcsolódóan megállapodtak abban is, hogy mely eljárás alá vontak vesznek részt a munka elvégzésében,

c) versenykorlátozó hatást elérve döntően meg is valósították a versenykorlátozó célú megállapodást [a nyertes (a „zászlót tartó”) a Strabag lett, munkához, illetve bevételhez jutott a Debmút mint a nyertes konzorcium tagja, továbbá az Egút, a Hídépítő, Hódút és a Hoffmann].

160. A megbeszélésen jelen volt a közbeszerzési eljárásban ajánlatot benyújtott Betonút, amely előadta, hogy „*utat szeretne építeni*”, ugyanakkor munkát nem végzett a 3. sz. főút Garadna elkerülő szakaszának építése során. A Betonút semmilyen formában sem határolta el magát a megállapodástól (amelynek a nyertes személyére vonatkozó eleme esetében is megvalósult). A munka ismeretlen okból történt elmaradása nem zárja ki a jogsértés megállapíthatóságát, mivel ehhez nem szükséges a jogsértő magatartás hatásának bekövetkezése. A vállalkozások közötti megállapodás mint az egyik legsúlyosabb jogsértés esetében már a jogellenes célzat is alapot ad a jogsértés megállapítására.

161. Arra vonatkozó bizonyíték nem került elő, amely az igazolná, hogy a Vegyépszer - amelynek megbeszélésen való jelenléte nem bizonyított - valamilyen módon részese lett volna a megállapodásnak, így esetében nem volt megállapítható a jogsértés a 3. sz. főút Garadna elkerülő szakaszának építése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárással kapcsolatban. Az összes körülményre tekintettel önmagában az nem alkalmas a jogsértés megállapítására, hogy a Vegyépszer által irányított vállalkozás, a MAHÍD 2000 Rt. az építkezés során munkához jutott.

A Versenytanács határozata

162. Figyelemmel a fentiekre a Versenytanács megállapította, hogy az eljárás alá vontak az UKIG által a 2001. és a 2002. évben

- a 47. sz. főút Debrecen bevezető III. ütem,
- a Bojt-Hencida összekötő út,
- a 47. sz. főút Algyő-Hódmezővásárhely közötti szakasz négy nyomúsítása I. ütem,
- a 4. számú főút Törökszentmiklós szakasz,
- a 61. számú főút Kaposvár Északi elkerülő út II. szakasz és
- a 3. számú főút Garadna elkerülő szakasz

építése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárással kapcsolatban a fentiekben kifejtettek szerint és körben gazdasági verseny korlátozására alkalmas magatartást tanúsítottak.

163. Az eljárás alá vontak magatartásának jogsértő jellegét a Versenytanács kétféleképpen is megállapíthatónak tartotta, a Tpv. 11.§-a (2) bekezdése a), d) és e) pontjának, avagy a Tpv. 11.§-a (2) bekezdése e) pontjának olyan jellegű sérelmével, amely piacfelosztó, árversenyt korlátozó tartalma miatt csekély

jelentőségű nem lehet [a Tpv. 13.§-ának (1) bekezdése szerint nem esik a tilalom alá a megállapodás, ha csekély jelentőségű, míg a (2) bekezdés értelmében nem minősülhet csekély jelentőségűnek a megállapodás, ha az a vételi vagy az eladási árak versenytársak közötti közvetlen vagy közvetett meghatározására, vagy a piac versenytársak által történő felosztására vonatkozik].

XIV.

Jogkövetkezmények

164. A Tpv. 78.§-a szerint az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki a Tpv. megsértőivel szemben.
165. Jelen eljárásban a Versenytanács bírság kiszabását látta indokoltnak, annak összegét a Gazdasági Versenyhivatal, illetve a Versenytanács elnöke által a bírság összegének megállapításáról szóló 2/2003. számú Közleményben foglalt, a Tpv. 78.§-a alapján kialakított szempontrendszer segítségével határozva meg.
166. A bírságok alapösszegeinek meghatározása során a Versenytanács abból indult ki, hogy a releváns forgalom a jogsértéssel érintett piacról, azaz a 2001-ben és 2002-ben Magyarország területén az UKIG által út- és műtárgy(híd) építési és -felújítási munkákra kiírt közbeszerzési eljárásokból származó bevétellel azonos, korrigálva az eljárás alá vontak mint fővállalkozók által más eljárás alá vontaknak mint alvállalkozóknak teljesített kifizetésekkel (pl. „A” és „B” eljárás alá vontak bevétele egyaránt 100 egység, de „A” mint fővállalkozó „B” eljárás alá vontaknak mint alvállalkozónak 20 egységet kifizetett. Ennek megfelelően „A” esetében 80, „B” esetében 120 egység lett az alapösszeg). A releváns összeg meghatározásakor a Versenytanács a 2002. évben elért bevételt csak azoknál a vállalkozásoknál vette figyelembe, amelyek esetében megállapítást nyert, hogy részt vettek a 3. számú főút Garadna elkerülő szakaszának építése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárás vonatkozásában létrejött megállapodásban.
167. A Versenytanács súlyosító körülményként értékelte, hogy a kőkemény kartell magatartás következtében súlyosan sérültek a kiíró érdekei, azaz a fogyasztói érdekek, mert a piacfelosztás folytán az árban sem versenyeztek az eljárás alá vontak. További súlyosító körülmény volt, hogy bár a Versenytanács 2001-2002-ben számos pályázati magatartás versenyjogellenességét állapította meg, ideértve az ugyanezen években tanúsított további versenykorlátozó magatartásokat, amelyeket a Gazdasági Versenyhivatal más eljárásokban már marasztalt, egységes, folyamatos, továbbá ismétlődő kartellező magatartást nem állapított meg, de arra a meggyőződésre jutott, hogy a versenyjogellenes megállapodások létrejötte 2001-2002-ben széleskörű gyakorlat volt az országos út- és műtárgy(híd)építési és -felújítási piacon.
168. A Versenytanács egyik eljárás alá vontat sem nyilvánította szervezőnek, erre vonatkozó adat hiányában. Önmagában a találkozók helyszíne, illetve a találkozók adminisztratív jellegű összehívása, levezetése erre elég indokot nem adott.

169. A Versenytanács enyhítő körülményként semmiféle együttműködő magatartást nem tudott figyelembe venni, mert az tartalmilag csak arra terjedt ki, hogy az ügyfelek olyan eljárási magatartást tanúsítottak, amelynek hiányában a rosszhiszemű eljárásvitel miatt rendbírsággal lettek volna sújthatók (Tpvt. 61.§).
170. A Strabag esetében nyilvánvalóan nem lehetett enyhítő körülmény a jogsértés tanúsítása után több évvel elfogadott, belső ügynek számító magatartási szabályzat, mivel annak szerepe a jövőre nézve lehet, de nem orvosolja az elkövetett magatartást.
171. A bírság kiszabásánál a Versenytanács figyelembe vette, hogy az eljárás alá vontak szolgáltatása közpénz terhére, alapvető fogyasztói szükségletet elégített ki, a jogsértést nem is tudták ellensúlyozni, nem volt adat kiszolgáltatott szerepükre, illetve szankcióval való fenyegetettségükre sem.
172. A kiszabott bírságösszeg minden eljárás alá vont esetében jóval a Tpvt. 78.§-ának (1) bekezdésében meghatározott törvényi maximum alatt maradt.
173. Mindezek alapján a Versenytanács a Közlemény szempontrendszerében mindegyik eljárás alá vont vonatkozásában 60 pontot határozott meg, amelyből 25 a verseny veszélyeztetettsége, a jogsértés piaci hatása 20 pont, amelyen belül az érintett vállalkozások együttes piaci súlya 10 pont, a tovagyrűző hatás 10 pont. Viszonyulás a jogsértéshez 10 pont, azon belül a szerep 5 pont és a felróhatóság 5 pont. Egyéb szempontként került értékelésre a közpénzek érintettsége (5 pont).

XV.

Vizsgálati kifogások

174. A Tpvt. 81.§-a szerint az ügyfél a vizsgálati eljárás szabálytalanságát a szabálytalannak tartott intézkedéstől számított három napon belül írásban kifogásolhatja. A kifogás figyelmen kívül hagyását a vizsgáló a jelentésben, az eljáró versenytanács az eljárást befejező határozatában köteles megindokolni.
175. A versenyfelügyeleti eljárás során a Vegyépszer 2004. április 8-án formailag nem, de a Versenytanács megítélése szerint tartalmilag vizsgálati kifogást fogalmazott meg a vállalkozásnál 2004. április 6-án és 7-én megtartott rajtaütésszerű helyszíni vizsgálat során foganatosított lefoglalással, illetve zár alá vétellel kapcsolatban, sérelmezve, hogy a zár alá vett adathordozókat a Gazdasági Versenyhivatal munkatársai eredetiben lefoglalták és elvitték, illetve jelezték, hogy törvényszéki másolat útján le kívánják foglalni a Vegyépszer teljes központi számítógépes informatikai rendszerének adatait. Az eljárás alá vont szerint a Gazdasági Versenyhivatal túlterjeszkedett a Fővárosi Bíróság vizsgálati cselekményt jóváhagyó végzésében foglaltakon, illetőleg minden jogi alapot nélkülöz a Vegyépszer és az általa irányított cégcsoport központi számítógépes

rendszerének, valamint a DVD-n zár alá vett komplett e-mail mentésnek Vj-25/2004. és Vj-56/2005. számú eljárásokkal össze nem függő iratainak, adatainak a másolása, zár alá vétele, lefoglalása, elvitele.

Ezt követően a Vegyépszer jogi képviselője 2004. április 26-i keltezéssel szintén benyújtott egy vizsgálati kifogást, az előzőeken kívül kifogásolva, hogy a helyszíni vizsgálat során olyan elektronikus dokumentumok birtokba vételére is sor került, amelyek a vizsgálat tárgyát képező időszakot követően keletkeztek, illetőleg azt, hogy a Gazdasági Versenyhivatal olyan elektronikus dokumentumok birtokába jutott, amelyek ügyvédi titkot képező, illetve egyéb jogi védelem alá tartozó tényeket, adatokat és e-maileket tartalmaz(hat), ügyvédi titkot képező adatok váltak megismerhetővé. Ez utóbbi vizsgálati kifogás arra is kiterjedt, hogy a helyszíni vizsgálatok során a Vj-25/2004. és a Vj-56/2004. számú ügy nem került elkülönítésre.

A Vegyépszer jogi képviselői és a Gazdasági Versenyhivatal Kartell Csoportja közötti szóbeli konzultáción a Kartell Csoport jelezte, hogy a Vegyépszer meghatározott dokumentumok és adatok üzleti titokként történő kezelésére irányuló kérelmet elfogadta.

A Vegyépszer jogi képviselőjének 2004. április 26-i keltezésű beadványa annak a 2004. április 8-i vizsgálati kifogásban foglaltakon túlterjeszkedő részében elkésett. Ennek megfelelően a Versenytanács kizárólag a 2004. április 8-i vizsgálati kifogásban foglaltakat vizsgálta meg, megállapítva, hogy a vizsgálat nem terjeszkedett túl a Fővárosi Bíróság vizsgálati cselekményt jóváhagyó végzésében foglaltakon. A versenyfelügyeleti eljárás megindításakor végrehajtott vizsgálati cselekmény megvalósításakor a vizsgálók előtt még nyilvánvalóan nem lehet pontosan tudott, hogy az egyes iratoknak, adatoknak az ügy szempontjából milyen jelentősége lehet, amelyet az is nehezít, hogy a vizsgálatnak a bírói végzéssel engedélyezett rajtaütés során okszerűen birtokba vett jelentős mennyiségű iratot, adatot feldolgozva kell megállapítania, ezek közül melyek relevánsak az eljárás szempontjából. Figyelemmel a fentiekre a Versenytanács - egyetértve a vizsgálói állásponttal - figyelmen kívül hagyta a vizsgálati kifogást.

176. A Vegyépszer 2004. július 12-i keltezéssel vizsgálati kifogást nyújtott be, sérelmezve, hogy a Gazdasági Versenyhivatal Kartell Csoportja a lefolytatott rajtaütésszerű helyszíni vizsgálat során lefoglalt elektronikus dokumentumok közül olyan dokumentumokat is az ügy iratainak részévé tett, amelyek kívül esnek az eljárás ügyindító határozatában megjelölt vizsgálat tárgyán, így ezen dokumentumok nem képezhetik az eljárás tárgyát (pl. a Vegyépszer és a Vegyépszer cégcsoporthoz tartozó társaságok piaci tanácsának üléséhez, vezérigazgatói értekezlethez, szűkkörű vezérigazgatói értekezlethez, vezetői értekezlethez kapcsolódó emlékeztetők, amelyek nem tartalmaznak információt a jelen versenyfelügyeleti eljárásban érintett tenderekre).

A Kartell Csoport vizsgálati kifogással kapcsolatban kialakított álláspontja szerint a vizsgálati kifogás alaptalan, figyelemmel arra, hogy a Vegyépszer és a Kartell Csoport közötti megbeszélésen rögzítésre került az információk feldolgozásának menete és módja, amelynek első fázisa valósult meg (előzetes megtekintés nélkül, kulcsszavak felhasználásával leválogatásra kerültek a dokumentumok, s azokból egy másolat átadásra került), s a következő fázisban kerül sor a dokumentumok részletes megtekintésére, egyes dokumentumoknak az akta részévé vételére.

2004. szeptember 2-án feljegyzésben rögzítették a Vegyészter képviselői és a vizsgáló, hogy a Vegyészternél megtartott rajtaütésszerű helyszíni vizsgálat keretében átvett dokumentumok feldolgozása megtörtént, azt is leszögezve, hogy a korábban lemásolt számítógépes állományokról lemásolt dokumentumok (piaci tanács emlékeztetői, vezérigazgatói emlékeztetők) az eljárás további részében is üzleti titoknak tekintendők. A feljegyzés ezen részével kapcsolatban a Vegyészter vizsgálati kifogást nem terjesztett elő.

A Versenytanács a rendelkezésére álló iratokból nem tudta megállapítani, hogy a vizsgálati kifogás benyújtására a nyitva álló három napon belül vagy azon túl került-e sor, így a vizsgálati kifogást szabályszerűen benyújtottnak minősítette. Mindazonáltal a Versenytanács osztotta a Kartell Csoport álláspontját, itt is figyelembe véve, hogy a vizsgálati cselekmény megvalósításakor az egyes iratok, adatok ügybeni jelentősége pontosan még nem ítélnél meg, különösen egy olyan eljárás keretében, ahol jelentős mennyiségű iratot, adatot kell feldolgozni.

177. 2004. szeptember 2-án a Vegyészter képviselői és a vizsgáló feljegyzésben rögzítették, hogy M. A-nak a Vegyészternél megtartott rajtaütésszerű helyszíni vizsgálat keretében átvett határidőnaplója üzleti titoknak minősül, amely alól kivételt képez a naplóból kimásolt 2001. év 34. hetére vonatkozó, az eljárás tárgyával összefüggő feljegyzéseket tartalmazó rész.

A Vegyészter 2004. szeptember 6-i keltezéssel vizsgálati kifogást terjesztett elő, sérelmezve, hogy a 2001. 34. hétre vonatkozó naplóbejegyzésekben és az ott lévő stickeren üzleti titoknak minősülő (az alvállalkozói kapcsolatrendszerre vonatkozó) információk találhatóak, így azok üzleti titokként történő kezelése indokolt.

A Kartell Csoport arról tájékoztatta a Vegyésztert, megítélése szerint a vizsgálati kifogásban érintett dokumentumok nyílt kezelése azért szükséges, mert azokat a vizsgálat bizonyítékként kívánja felhasználni, s ezért biztosítania kell, hogy a védekezéshez való jog gyakorlása kapcsán az eljárás alá vontak a dokumentumokat megismerhessék. A naplóbejegyzés és az azon szereplő sticker elkülönítése a bizonyítékok meghamisítását jelentené, miközben az azokon szereplő információk más eljárás alá vontak által történő megismerése a Vegyészter érdekeit semmilyen formában sem sérti.

A Vegyészter 2004. október 4-i észrevételeiben előadta, hogy fenntartja a beadványában foglaltakat.

A Versenytanács egyetértett a Kartell Csoport álláspontjával. A versenyfelügyeleti eljárás során nemcsak a Vegyészter, hanem más eljárás alá vontak magatartásának versenyjogi megítéléséhez bizonyítékként kerültek felhasználásra M. A. 2004. évi határidőnaplójának a 34. hétre vonatkozó feljegyzései, illetőleg az ott fellelt sticker. Ennek megfelelően az érintett eljárás alá vontak védekezési joga lényegesen csorbult volna, ha ezek az iratok számukra nem lettek volna betekintheők.

178. A Kartell Csoport tanúként hallgatta meg L. F.-et.

A Strabag vizsgálati kifogást nyújtott be, mivel megítélése szerint L. F. tanúkénti meghallgatása sérti az azt elvet, hogy ugyanazon személy egy eljárásban nem lehet ügyfél és tanú is. L. F. a vizsgált időszakban az Egút igazgatóságának volt az elnöke, így észlelései nem egy független szemlélő olyan megfigyelései, amelyek tanúmeghallgatás tárgyát képezhetnék.

A Kartell Csoport a vizsgálati kifogást figyelmen kívül hagyta, mivel megítélése szerint nem volt akadálya a tanúkenti meghallgatásnak, tekintettel arra, hogy L. F. a versenyfelügyeleti eljárásban nem járt el az Egút képviselőjében, ilyen minőségben történt meghallgatására nem került sor.

L. F. meghallgatásával összefüggésben a Vegyépszer is vizsgálati kifogást terjesztett elő, kifogásolva, hogy a meghallgatás előtt a vizsgálók a tanúval az eljárás alá vontak jogi képviselőinek kizárásával, jogszerűtlenül négyszemközti beszélgetést folytattak.

A Kartell Csoport megalapozatlanak minősítette a vizsgálati kifogást, mivel L. F. állampolgári jogával élve kívánt olyan információt közölni a vizsgálókkal, amelyek nem érintik az ügyet.

A Tpv. 44.§-a alapján tanú meghallgatásakor a versenyfelügyeleti eljárásban is alkalmazandók az Áe. vonatkozó rendelkezései, így különösen az Áe. 17.§-ának (1), (2) és (4) bekezdése, 25. és 29.§-a.

A vizsgálat anyagait áttekintve a Versenytanács észlelte, L. F. tanúkenti meghallgatása kapcsán nem volt megállapítható, hogy arra a jogszabályi előírások maradéktalan teljesítésével, az eljárás alá vontak szabályszerű értesítését követően került volna sor, ezért a Versenytanács a tanúmehhallgatásról készült Vj-56/2004/98. számú jegyzőkönyvet az ügy irataitól elkülönítette, azt bizonyítékként nem vette figyelembe. Ennek okán szükségtelenné vált a vallomástétellel kapcsolatosan benyújtott eljárási kifogásokban való állásfoglalás.

179. A versenyfelügyeleti eljárás 2005. június 28-án kiterjesztésre került a Kht. által 2001-ben a kezelésében lévő 33. számú Füzesabony-Debrecen II. rendű főút 74+500-82+000, illetve 82+00-88+00 km-szelvényei közötti útvonal rehabilitációjára, valamint az UKIG által 2001-ben a 4. számú főút Hajdúszoboszlót elkerülő út építésére kiírt közbeszerzési eljárásokra.

Az Adeptus ezzel kapcsolatban vizsgálati kifogást nyújtott be, mivel megítélése szerint ezen közbeszerzési eljárások vonatkozásában elévülés állapítható meg.

Amint azt a Versenytanács jelen határozata rögzíti, megállapítást nyert, hogy az ezen közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatban az eljárás alá vontak által tanúsított magatartás versenyjogi értékelésére elévülés következtében nincs lehetőség, amely egybehangzó a vizsgálati kifogásban foglaltakkal.

XVI.
Jogorvoslat

180. A határozat elleni jogorvoslati jogot a Tpvt. 83.§-ának (1) bekezdése biztosítja az eljárás alá vontak számára.

Budapest, 2005. szeptember 22.

A Versenytanács rendelkezésére álló írásbeli bizonyítékok

I. V. Á. (Mélyépítő) feljegyzései

I.1. 2001. június 23-i dátumozású feljegyzés (Vj-56/2004/62)

Betonút tárgyalás	jún.23.
1.) Bojt-Hencida 5,5 km: 1500 -mill. Ft (400 m Ft.)	
2.) 47-es út Hmvhely: 500+500+200+200+500	~ 2,0 Md
3.) 56 Szekszárd: 1600 fm	1,0 Md Ft.
4.) 61-es út Kaposvár elk.: 6,8 km	4,5 Md Ft.
5.) Törökszentmiklós elk. 4-es: 260+140+100+350	5,0 2,5 Md Ft.
	1 Md Ft.
6.) 8 sz főút Szfvár: 1650 fm x + 900 fm	~500-600 mill Ft.
7.) 47 es Debrecen: 1,242 Md	0,9 11,2 ?Md Ft.
8.) 33-as út : MÉLYÉPÍTŐ	1,5-2,0 Md Ft.
9.) Hajdúszoboszló: 5,1 Md van ÁFÁsan Ft.	7,0 Md

Mosonyi L: Tiszahid?

Részt vesznek: Hajdúszoboszló:

- Sándor Csaba, Katona János, Csohány A, Serfőző I., Barabás M, Lőrincz A,

- Fehér László, Pallai T, Ligetvári F, Takács L, Komáromi Gy, Kovács M,

Jónás Csaba, Bagdi G, Károly F,

4-es út BETONÚT szeretne benne/lenni?, Törökszentmiklós: Debmút szeretné

HÓDÚT szeretne dolgozni, Hoffmann dolgozni szeretne, MOTA dolgozni

szeretne, Hídépítő dolgozni, Strabag dolgozni akar, Adeptus dolgozni

DEBMÚT: dolgozni akar /47-est is vegyük bele/, SWIETELSKY –

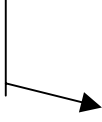
Ne szűkítsük le 4es útra. Kicsit kellene általában beszélni.

Pados? / 47-es, Hajdúszoboszló, Törökszentmiklós/

4-es út, Törökszentm, Hódm, 61-es Kap., 56-os Szekszárd, 8s út Szvár, Bojt-

Mélyépítő: 8%

{ Hoffmann, SWIETELSKY 5 % MOTA 10% Beton 22%
Hódút, DEBMÚT, HÍDÉP : 30 % Strabag, Adeptus 20 %

Betonút javaslata

Újabb javaslat BW²

-MOTA 1 Md 1.0 csak itt kér Szoboszlón 33as
STRAG 1,5 Md Hajdú600 mill Ft.
HÓDÚT 1,7 cspont?
MOTA 1,0 99.9% csak itt kér. Töröksz: 300 mill Ft.
Beton 1,4
SWI 0,4 0,450-0,450-Bojt Szolnok m. egyéb 8 %
Hoff. 0,4 0,450-
MÉLY 0,6 Md 8,6 %

42 helyett?

HOFFMANN: TÖRÖKSZ: 450-
Swi.

~ 34971-

Mélyépítő: Hajdúszoboszló: ~~600~~ 300 mill√

ÚJABB!

33-as 600 mill. √

Törökszentmiklós 400 mill 8 %

HÓDM: 8% 120 mill Ft.

- júl 4. – 10^h áregyeztetés

I.2. 2001. július 4-i dátumozású feljegyzés (Vj-56/2004/63.)

jul 4.

Megbeszélés Betonút: Sándor Csaba, Serfőző I., Cs. A., Dobossy S??,
Pátkai A, Fehér L, Takács L, Komáromi Gy, Bagdi G, Károly F,
Jónás Cs, Kovács M,

MOTA: 1,0 Md-ot kért. Vakond 1,0 Md Ft-ot
Kér Törökszentmiklósból. Hoffman 1,0 Md-os forgalom

Hajdúszoboszló: tender.

332 Ft x 10 000 = 3,320 000 Ft a bukó a SWIETELSKI-vel

	6%	5%	20%	20%	4%	8%	
	Mota	Vakond	Beton	Strab	Debmút	Híd.	Hódút
Hajdúszoboszló	900 Mil	-	1,900 Mrd	1,4 Mrd	1,3 Mrd	300	300

² A jegyzetet készítő V.Á. szerint Betonút.

Törökszentmiklós	800		800	800	300	
Hódmezővásárhely			500			1000
Bojt-Hencida						
47-es út						
33-as út			300			
		5%	4%	8%	20%	
	mérnökár	SWIETELSKI	HOFFMAN	MÉLYÉP	BETON	
Hajdúsz.	7,0 Mrd	300	300	- 300 -		
Törökszentm	4,2 Mrd		400	- 300 -		
Hmvhely	1,5 Mrd		500			
Bojt-Hencida	0,5 Mrd	500				
				600		
47-es út	1,0 Mrd			600	400	
33-as út	1,3 Mrd			600		
	15,5 Mrd					
HÓDÚT:	VAKOND: 0.8	MOTA: 0.8	BETON:3,0	STRAG:3,0,		
DEBMÚT:3,0						
	HÓDÚT: 2,1	HOFF 0.8	HÍD:0,6	MÉLYÉP:1,0 /6,5%/		
	SWIETELSKI:0,7					

STRABAG: 200 mill. Ft a 33-as,

STRABAG: Szob. 47. $1.550 \rightarrow +300 + 200 = 2050$ et kér! \blacktriangledown szub-szub 1850-

SWIETELSKY kér 900 mill Ft-ot forgalomban.
6% /500 Bojt-Hencida – 400 Hajdúszoboszló/

HOFFMAN: 700 mill Ft.
4%

Mélyépítő: 1200 mill Ft.

Péntek délig hívni \rightarrow Jónás Csabát!

I.3. 2001. augusztus 14-i dátumozású feljegyzés (Vj-56/2004/64.)

Megbeszélés VAKONDnál

aug.14.

Törökszentmiklós: Vakond Kft- BETONÚT-al

szeretné, mint zászló tartó vinni a munkát.

Hoffmann: 4 %-ot reprezentál 400 mill FT szeretne és nem feltétlenül dolgozni akar. 200 mill Ft-ot dolgozni akar

Serfőző: dolgozni akar teljes keresztmetszetben konkrét szakaszt.

Hoffmann: munka 8 %-a- nem szeretnének utolsók lenni.

7 pályázó közül 5.ek lennének.

Serfőző: Hódút: ráeső részt munkában kéri.

Swietelski: - elfogadja nem akar dolgozni. Ajánlatot nem ad be.

Pénzt kínálnak Törökszentmiklóson, vagy tartozás.

DEBMÚT nem tudja elcserélni., mert a másik STRABAG helyett nem nyilatkozik.

Törökszentmiklós (4,0 Md Ft) 3 műtárgy van. annyi-
amennyi /Ez a Hídépítő-é/

Dolgozni a VAKOND, a BETON, STRABAG, DEBMÚT, HÍDÉPÍTŐ
HÓDÚT.

Előlegvisszafizetési és jótállási bankgarancia 5 %
20 % jóteljesítési bankgarancia 10%

Minimális 100 mill Ft.

2001- 1260	2002- 480	2003 1740
	480	
	<u>1740</u>	
	3480 Ft feletti rész.	Beadás: aug. 30.

1, VABE1, 2 cég között 1 % legyen.

2. MÉLYÉPÍTŐ 2. 5% is.

3, STRABAG 3.

4, SWIETELSKY nem Tender szerint az

5, HÍDÉP nem egyéb feltételek.

6, HOFFMAN 6.-

7, HÓDÚT 5. 24.-e péntek-
áregyeztetés

8, DEBMÚT 4. VAKOND 10. ^h

9, Beton önállóan nem ad be.

I.4. 2001. augusztus 27-i dátumozású feljegyzés (Vj-56/2004/65.)

aug 27.

61-es út Vegyépszer tárgyalás:

Mienk a vasúti felüljáró + 1,0 km-es út a 66 útból.

Komplett. HÓDÚT,-SWIETELSKY 1%-ot kap.

Szerda-csütörtök ármegbeszélés- Farkas telefonál.

Farkas 280, Simon D 320 mill Ft.

Simon Dezső: nem lesz ma eredményhirdetés. szept 5.-

Veress Tibor: Kintlevőségek – CSÜTÖRTÖKÖN!....

..

...

..

aug 29¹⁰ Szfvár 8-as út megbeszélés.Mélyépítő- Swietelsky /Tata 14^h /

Jónás - .

I.5. 2001. október 24-i dátumozású feljegyzés (Vj-56/2004/71.)8-as út felosztása: $11 + \underbrace{700}_{\text{}} + 14 + 300$ okt. 24.4 cég dolgozott volna. / BUV-nak van még 20./
Mélyépítő I. szakasz felső pályaszerkezet nélkül
CKT mienk – kiegyenlítő mienk.

Összes alváll. Dolog: telefon, elektromos, növénytelepítés

$$\underbrace{\hspace{2em}}$$
 60 mill. Ft

a 2. szakaszon is az összes forgalomtechnika ??

~ 350 mill Ft nettó + tartalék

3 db 16 mill Ft + /Hidépítő, Beton, MOTA/ Hódút!,

82,3 mill Ft be

-Hoffmann: ~~85~~ mill Ft Kopó- gyártja- dolgozza EGÚT

-Switelski: CKT összesben de csak keverésben, - alsó rétegeket

 Σ 798 mill Ft.

- Strabag: II. számú út útépités felső szerkezet nélkül: 293,3

+ II. híd- 2 céget ő elégít ki.

325,9 -

-Beton : semmit sem kellett volna

Itt alváll, forgalomtechnika, fűvesítés stb.

Pados nézzen utána, hogy mi a helyzet, - reális-e a MOHÁCS.

I.9. 2002. augusztus 5-i dátumozású feljegyzés (Vj-56/2004/73.)

Miskolc: Garadna – elkerülő:

aug.5.

Borzási F., Károly F, Meyhért L, Bíró Pista, Serfőző, Puskás

- Szerencsés L, - Hoffman → Barabás Miklós,

Hídépítő: Uhrin J, Csalótteli?? Swietelski: Kovács Á,

STRABAG szeretne zászlót tartani.

Mélyépítő: másutt dolgozik. HÓDÚT: munka!

EGÚT: munka.

Swietelski: pénz. Beton dolgozna.

Hoffman: dolgozna.

DEBMÚT: dolgozna.

Hídépítő mőtárgyak.

Debmút: Károly F., Menyhért L. →

Beton utat szeretne építeni, HÓDÚT út.

/Strabag-Colas útépítés, - földmunkával be lehet férni./

-Mélyépítő- Swietelsky-

-HÓDÚT: CASH 1,5%, Swietelski, Mélyépítő Bp.: 2,0 %

-??? 1,75 % van elfogadva.

Mérnökár 1,7 Md Ft. Ezen a héten mindenki számol

Aug. 13.-án lesz végleges ár!

Tornyosnémedi- Borzási keresi a szerződést

II.
Cs. A. (MÁV Hídépítő) határidőnaplójának 2001. július 5-i
dátumnál szereplő bejegyzései
(Vj-56/2004/22/I.)

	<i>Mota</i>	<i>Vakond</i>	<i>B-M</i>	<i>A-Str</i>	<i>Deb</i>	<i>Hídépítő</i>	<i>Hódút</i>
1. Hajdúszoboszló 7000	900		1,9	1,4	1,3	300	300
2. Török 4,2	--	800	800	800	800	300	
3. Hódm 1,5				500			1000
4. Bojt 0,5							
5. 47-es út 1,0			400		600		
6. 33-as út 1,3				300	300		
15,5 M Ft.							
	900	800	3100	3000	3100	600	1300
	6 %	5 %	20%	20%	20%	4%	8%
	<i>Mélyépítő</i>	<i>SW</i>	<i>Hoff.</i>				
1	300	300	300				
2	300	-	400				
3		-	-				
4	600	500					
5							
6	600						
	1200	800	700				
	8 %	5 %	4 %				

III.
A Hódút-nál beszerzett határidőnapló 2001. augusztus 16-i dátumozású
bejegyzései (Vj-56/2004/6/I.)

VAKOND-Beton

400,0 mill Ft Hoffm 32,0

500 Hódút

- SW

Mélyép → 33-ra átvinni

1. VAKOND-Beton konzorcium

2. Mélyépítő

3. STRABAG

Debmút

6 Hoffman

7 Debmut

5 HODUT

160.000

~~100.000~~

24-én pénteken 10^h

**IV.
M.A. (Vegyépszer) határidőnaplójának bejegyzései**

IV.1. 2001. augusztus 21-i bejegyzés (Sticker) (Vj-56/2004/17.)

<i>Hódút</i>	<i>KP</i>
<i>Egút</i>	<i>~10 % Ligetvári</i>
<i>Mélyép</i>	<i>1 híd</i>
<i>SW</i>	<i>Kp. Jónás</i>
<i>Híd</i>	<i>1 nagyhíd+cölöp</i>
<i>ST</i>	<i>~ 40 %</i>
<i>Hoffman~ 30%</i>	<i>Csohány MÁV-HÍD</i>

Egút

*URT 2 híd +20 %
(Fodor j Rt) 302473131*

Irodavezetés VRT+Str+Hoff

IV.2. 2001. augusztus 28-i bejegyzés (Vj-56/2004/17.)

Áregyeztetés³

*Szélesebb körű
ismertetés, feladatok
meghatározás*

10 h Kaposvár⁴

*Str.
Hoff.
BRT*

³ Ceruzával.

⁴ Ceruzával.